

Ministeriet for Grøn Trepert
Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Instruks 2

Tværgående arealkontrol

**Generel instruks for gennemførelse af kontrolbesøg
med arealordninger og efterafgrøder 2026**

Maj 2026

Dokumentinfo:

Dokumenttype:	Instruks, kontrolinstruks
Klassifikation:	Arbejdsbrug
Dataejer:	VIMOE
Forfattere:	DAVJEP, SARLIN
Godkender(e):	KAKJ
Ikrafttrædelsesdato:	22-05-2026
Dato for næste revision:	20-03-2027

Revisionshistorik:

Dato	Noter	Forfatter(e)	Godkendelse
30-03-2026	Instruks i høring ved ordningsgrupper	DAVJEP, SARLIN	KAKJ
11-05-2026	Instruks til godkendelse ved Team Kontrolkoordinering & Support	DAVJEP, SARLIN	KAKJ
22-05-2026	Godkendt ved Team Kontrolkoordinering & Support	DAVJEP, SARLIN	KAKJ

Redaktion: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Tekst: Team Kontrolkoordinering & Support, Regional Kontrol

ISBN: 97887-85311-54-2
WorkZone nr.: 26-13-000004

Indhold

NYT SIDEN 2025	5
1. DIREKTE AREALSTØTTE – KRITERIER OG FORPLIGTELSER	6
1.1 Landbrugere, der kun har projektarealer til grundbetaling	6
2. DET TILSKUDSBERETTIGEDE AREAL	6
Udvidelse af kontrol til andre ordninger	7
2.1 Småbiotoper	7
Kontrol af småbiotoper	7
Småbiotoper på opdelte marker	7
Småbiotoper til midlertidig ekstensivering eller GLM 10	7
Småbiotoper til grundbetaling.....	8
Forskelle og ligheder	8
Småbiotoper i IMK.....	8
2.2 Markkrat	9
2.3 GLM-landskabslementer	9
2.4 3-meters bræmmer	9
3. IKKE-TILSKUDSBERETTIGEDE AREALER	10
3.1 Menneskeskabte konstruktioner	10
3.2 Træer og skov	13
3.3 Ikke-tilladte og tilladte aktiviteter herunder opbevaring.....	16
3.4 Eksproprieret	18
3.5 Rekreative arealer	18
3.6 Arealer uden plantedække (bar jord).....	20
3.7 Vand.....	21
3.8 Arealer under vand	22
4. ANDEN AFGRØDE END INDBERETTET (AFGRØDEBESTEMMELSE)	23
Brak 23	
Permanent græs eller omdriftsgræs?	23
5. MINDSTE AREALER	24
5.1 Grundbetaling, bio-ordninger og støtte under landdistriktsprogrammerne	24
5.2 Grundbetaling: Minimum 0,30 ha	25
Undtagelser fra kravet	26
5.3 Ordninger under landdistriktsprogrammet.....	28
Minimum 0,3 ha, da tilsagnet blev ansøgt	28
Intet mindstekrav	28
Mindstekrav skal ikke kontrolleres	28

5.4	Afgrødekode 247 Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N), omdrift	28
6.	IKKE-INDBERETTEDE LANDBRUGSAREALER.....	29
6.1	Hvornår er et areal indberettet?	29
	GLM-element, der ikke er indtegnet.....	29
6.2	Ikke-indberettede arealer	30
6.3	Ikke ansøgte tilsagnsarealer	30
7.	RÅDIGHED	30
7.1	Pligtige/husdyrafgroder og alternativer og rådighed	32
7.2	Rådighed og svig	32
8.	SVIG OG OMGÅELSE	32
9.	KONTROL AF FLYVEHAVRE	32
10.	DYRKNING I BESKYTTELSSESZONEN OMKRING VANDBORINGER.....	33
11.	BRAK – EFTERKONTROL	34
12.	RETSGRUNDLAG	35
12.1	Øvrige ressortområder	36
12.2	Svig.....	36
12.3	Vandboringer.....	36

Nyt siden 2025

Instruks 2 beskriver de generelle emner, som går på tværs af arealkontrollen, og som du kan støde på under et kontrolbesøg.

Instruksen er opdateret for kontrolåret 2026:

- Generelt:
 - Der er foretaget mindre tilpasninger af formuleringer for uændret praksis gennem hele instruksen.
- Følgende er nyt for kontrolfremgangsmåde:
 - Kapitel ”4. Anden afgrøde end indberettet (afgrødebestemmelse)”:
 - Konstatere der en anden afgrøde end indberettet, skal denne ændres til det korrekte ned til 0,01 ha
- Følgende kapitler og afsnit er berørt af større opdateringer, men uændret praksis:
 - Kapitel om ”Svig om omgæelse” flyttet fra Instruks 1 til denne instruks’ kapitel 8.
 - Afsnit om ”Vand” er flyttet fra afsnit 2.5 til 3.7.
 - Kapitel ”3 Ikke-tilskudsberettigede arealer” er opdateret med følgende allerede eksisterende observationer:
 - Menneskeskabt konstruktion (3.1.14)
 - Råstofgrav (3.1.6)
 - Afsnit 3.1, delafsnit ”Solceller”:
 - Beskriver ikke længere kontrol af arealer med solceller for nogle ordninger, men giver udelukkende et kortfattet samlet overblik over reglerne. Der henvises til de ordningsspecifikke instrukser for uddybelse samt observationer.
 - Afsnit ”3.2. Træer og skov”:
 - Det fremgår nu, at arealer der ikke overholder forpligtelser om klynger af træer og buske eller antallet heraf kan underkendes ved første kontrolbesøg og ikke skal til efterkontrol.
 - Afsnit ”3.3. Ikke-tilladte og tilladte aktiviteter herunder opbevaring/oplagring” er:
 - generelt blevet kortet ned
 - opdateret med tabeller for bedre overblik over ikke-tilladte og tilladte aktiviteter
 - opdateret med bedre henvisning mellem denne instruks og instruks 3 om midlertidig ekstensivering og 4 om grundbetaling for så vidt angår fremgangsmåde ved konstateret opbevaring på brak
 - Delafsnit ”Permanent græs eller omdriftsgræs?” under afsnit ”4.1 Ændring af afgrødekode”:
 - opdateret med tabel der viser grafisk repræsentation for, hvornår du skal ændre afgrødekode til permanent græs eller omdriftsgræs.
- Andet:
 - Bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed er videreført under navnet midlertidig ekstensivering. Al forhenværende omtale af samt henvisning til Instruks 11 om biodiversitet & bæredygtighed er ændret til Instruks 4 om midlertidig ekstensivering.
 - Ordningen økologisk arealtilskud eksisterer ikke længere om omtales ikke i instruksen.

1. Direkte arealstøtte – kriterier og forpligtelser

Der gives tilskud under ordningen grundbetaling og en række andre ordninger som bl.a. bio-ordninger, ko- og slagtepræmie og tilskud til arealer med stivelseskartofler. Tilskud under disse ordninger hedder samlet set 'direkte arealstøtte'. Det er muligt at få direkte arealstøtte til både arealer der anvendes landbrugsmæssigt og til ikke-produktive arealer samt visse typer af projektarealer.

For at få udbetalt direkte arealstøtte skal kriterierne for ordningen være opfyldt ved ansøgningsfristen og arealer skal opfylde forpligtelserne knyttet til arealet. Forpligtelser kan være udførelse af visse aktiviteter og overholdelse af forbud.

Ansøgere, både personer og virksomheder, kan søge om grundbetaling, hvis de opfylder kriterierne ved at råde over et godkendt ansøgt areal på mindst 2,00 ha. Det enkelte areal skal være mindst 0,3 ha eller skal sammenhængende med et tilstødende areal af samme type være mindst 0,3 ha. Dertil er det et kriterie, at ansøger har status som aktiv landbruger.

Aktiv landbruger

For at være aktiv landbruger skal ansøger opfylde mindst ét af følgende kriterier:

1. søge om og få udbetalt grundbetaling til mindst 40 ha i tilskudsåret 2026
2. have modtaget direkte støtte foregående år, og udbetalingen var på højst 5.000 euro, svarende til højst 37.250 kr.
3. være tilmeldt Register for Gødningsregnskab, er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion eller har sendt en ansøgning om at blive certificeret til økologisk jordbrugsproduktion senest ved ansøgningsfristen til fællesskemaet, 2026.
4. have tilskudsberettigede ha på projektarealer omfattet af 'artikel 4, stk. 4, litra c)' og have et sammenhængende areal på minimum 0,3 ha, hvor der udføres en landbrugsaktivitet
5. hvis ansøger er ny og ikke er dækket af kriterium 1, 2, 3 eller 4, kan ansøger opnå status som aktiv landbruger, hvis ansøger erklære ikke at have modtaget direkte støtte de seneste tre år – hverken personligt eller igennem en anden juridisk enhed. Ansøger afgiver erklæring med en markering i fællesskemaet.

Ansøger skal ikke leve op til kriterierne ovenfor, hvis ansøger har tilsagn til pleje af græs- og naturarealer. Ansøger får status som aktiv landbruger, når ansøger overholder plejeforpligtelsen i tilsagnet.

Om ansøger er aktiv landbruger, er ikke en del af kontrolbesøget.

1.1 Landbrugere, der kun har projektarealer til grundbetaling

Hvis du ved kontrollen underkender et eller flere arealer, så de resterende godkendte arealer alene består af arealer omfattet af projektarealer til grundbetaling, skal du sikre dig, at ansøger har mindst 0,3 ha landbrugsareal, hvor der udføres en landbrugsaktivitet. Hvis ansøger ikke har mindst 0,3 ha med landbrugsaktivitet, er ansøger ikke at betragte som aktiv landbruger, og er dermed ikke berettiget til at modtage grundbetaling.

Er ansøger ikke at betragte som aktiv landbruger, skal du underkende alle arealer, du ikke allerede har underkendt af andre årsager, med følgende observation i IMK:

- Landbruger er ikke aktiv landbruger (1.6.1)

2. Det tilskudsberettigede areal

Arealer skal, for at være tilskudsberettigede, bruges til landbrugsaktiviteter med produktion som formål eller opretholdes i landbrugsmæssig stand, så arealet til enhver tid kan anvendes til produktion eller afgræsning. Der er dog visse undtagelser.

Læs om landbrugsaktiviteter og aktivitetskravet i Instruks 3, afsnit 2.2.

Hvis landbrugsaktiviteten bliver væsentligt hæmmet af andre aktiviteter end landbrug i perioden 15. marts til 25. oktober, er arealet som udgangspunkt ikke tilskudsberettiget. Dette afhænger dog af en konkret vurdering fra mark til mark, som beror på aktivitetens varighed og type.

Ansøger kan opnå tilskud til grundbetaling på visse arealer, hvor der er pålagt forpligtelser, der undtager arealerne fra kravet om landbrugsaktiviteter. Dette gælder arealer:

- som er indberettet som småbiotoper (læs mere i afsnit 2.1)
- som er indberettet som markkrat (læs mere i afsnit 2.2)
- GLM landskabslementer i form af fortidsminder og søer (læs mere i afsnit 2.3)
- Visse direktivimplementerende projekter eller projekter, der bidrager til at opfylde målsætninger om klima, miljø eller biodiversitet. Disse omtales som "projektarealer til grundbetaling". Læs mere i Instruks 3.

Udvidelse af kontrol til andre ordninger

Der kan være ansøgt flere ordninger på samme mark. Du kan opleve, at du skal forholde dig til flere ordninger, end dem du er på kontrol af. Du skal kontrollere, om markerne er støtteberettigede, i henhold til enhver ordning du skal forholde dig til.

Hvis du underkender et areal til ordningen, du kontrollerer, skal du reagere, hvis det medfører en overtrædelse af andre ordninger på marken, selvom de ikke er til kontrol. Du skal i så fald udvide kontrollen til alle øvrige ordninger på marken, hvor der er en overtrædelse. Læs mere om at udvide kontrollen i Instruks 1, afsnit 5.4.

2.1 Småbiotoper

Ansøger kan etablere småbiotoper på sine landbrugsarealer. Formålet er at skabe mere biodiversitet.

Ansøgers anvendelse af småbiotoper

Småbiotoper kan indberettes under visse ordninger alene eller til samtidig opfyldelse på følgende måde:

- o Grundbetaling
- o Midlertidig ekstensivering *samtidig med grundbetaling*
- o GLM 10 *samtidig med grundbetaling*
- o GLM 10

Småbiotoper kan ikke indberettes under midlertidig ekstensivering *samtidig med* GLM 10.

Småbiotoper indberettet til midlertidig ekstensivering vil altid være indberettet til grundbetaling samtidig af ansøger.

Småbiotoper skal være indtegnet af ansøger

Ansøger kan ikke få indtegnet nye småbiotoper i forbindelse med kontrollen.

Arealer som ansøger ønsker udlagt som småbiotoper, skal ansøger have indtegnet som sådanne og indberettet under de ønskede ordninger i forbindelse med ansøgningen.

Kontrol af småbiotoper

Hvordan du skal forholde dig til småbiotoper afhænger af, hvilke ordninger de er indberettet under.

- o Midlertidig ekstensivering eller GLM 10 – læs mere i Instruks 4.
- o Grundbetaling – læs mere i Instruks 3. Hvis de befinder sig på arealer med miljøordninger, læs mere i Instruks 5.

Småbiotoper på opdelt marker

Hvis du opdeler en mark med en småbiotop, kan den komme til at udgøre mere end den maksimalt tilladte andel af marken den ligger på. Se hvor stor en andel af en mark småbiotoper må udgøre i Tabel 2.1.

Småbiotoper til midlertidig ekstensivering eller GLM 10

Småbiotoper indberettet til midlertidig ekstensivering eller GLM 10 er områder på en tilskudsberettiget landbrugsmark, som ansøger holder uden landbrugsaktivitet i hele kalenderåret. En småbiotop kan f.eks. være:

- o Uslået græs, med naturligt fremvoksede eller aktivt tilplantede træer og buske eller etableret som et vildt- og bivenligt tiltag.
- o Våde områder, herunder områder udgravet som et vandhul
- o Områder, der er holdt urørt (overladt til en naturlig succession)
- o Kombinationer af ovenstående

Småbiotoper indberettet til midlertidig ekstensivering eller GLM 10 må ikke være en monokultur af produktionsafgrøder. Dette gælder ikke for småbiotoper til grundbetaling.

Småbiotoper til grundbetaling

Småbiotoper indberettet til grundbetaling kan udgøres af samme eksempler som for midlertidig ekstensivering og GLM 10. Det er dog ikke et krav, men kun en mulighed, at disse undtages fra landbrugsaktiviteter.

Forskelle og ligheder

Afhængig af hvilken ordning småbiotopen er indberettet til er der forskellige krav til småbiotopens størrelse, placering, hvor stor en andel af en mark den må udgøre, hvilke aktiviteter der kan tillades og hvor lang tid den skal opretholdes. Se tabel 2.1.

Tabel 2.1: Småbiotoper kan bruges til tre forskellige formål.

Ordning	Størrelse	Placering	Andel af mark	Aktivitet	Varighed
Grundbetaling	Mellem 0,01 ha og 1 ha	Alle arealtyper	Op til 20 pct. af mark	Alle aktiviteter kan accepteres*	Kan fortrydes i løbet af kalenderåret
GLM 10-kravet	Mellem 0,01 ha og 1 ha	Arealer i omdrift	Op til 20 pct. af mark	Ingen aktivitet**	Hele kalenderåret
Bio-ordningen midlertidig ekstensivering	Mellem 0,01 ha og 1 ha	Alle arealtyper	Op til en hel mark	Ingen aktivitet***	Hele kalenderåret

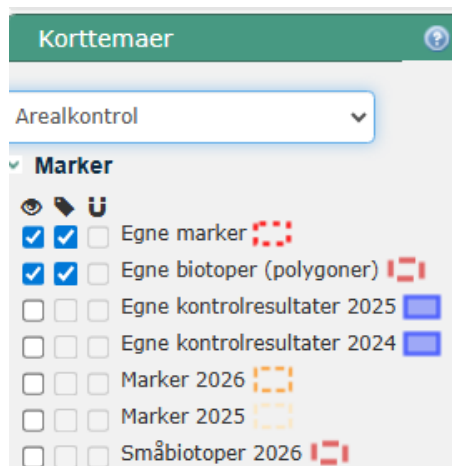
* Der må dog ikke opbevares ikke-landbrugsprodukter eller forekomme menneskeskabte konstruktioner.

** Der er undtagelser, se Instruks 4.

*** Der er undtagelser, se Instruks 4.

Småbiotoper i IMK

I IMK findes indtegninger af ansøgers småbiotoper for den enkelte kontrol under korttemaet "Marker" i laget "Egne småbiotoper polygoner". I laget "Småbiotoper 2026" findes alle arealer indtegnet som småbiotoper. Se figur 2.2. Det fremgår af polygonen i IMK, hvilken ordning en småbiotop er indberettet under, samt hvor stor den er. Se figur 2.3.

Figur 2.1: Småbiotoper er indtegnet af ansøger i laget "Egne biotoper (polygoner)".

Figur 2.2: Småbiotoper i IMK vises med polygon og er angivet med navn/nummer, ordning og hektar-størrelse. Bemærk, at småbiotoper til opfyldelse af GLM 10 fremgår som GLM 8. Det vedrører dog kun selve visningen og har ikke betydning for kontrollen.

2.2 Markkrat

Markkrat omfatter ikke-produktive elementer, der fandtes på tilskudsberettigede arealer i 2022, og som ikke var berettiget til grundbetaling i 2022. Markkrat er dermed eksisterende ikke-produktive elementer til forskel for småbiotoper, der er nye elementer.

Markkrat kan bruges til opfyldelse af GLM 10 og grundbetaling, hvis det opfylder kravene hertil.

Du skal kun kontrollere markkrat, hvis du er på kontrol af grundbetaling, se Instruks 3, kapitel 14 eller bio-ordningen midlertidig ekstensivering, se Instruks 4.

2.3 GLM-landskabelementer

GLM-landskabelementer kan være fortidsminder eller søer. Elementerne skal fastholdes og vedligeholdes efter GLM-krav 8, delkrav 1.

GLM-landskabelementer kan bruges til opfyldelse af GLM 10.

GLM-landskabelementer er tilskudsberettigede til grundbetaling. GLM-landskabelementer er ikke omfattet af aktivitetskravet.

GLM-landskabelementer skal være registreret hertil for at kunne anvendes som sådanne. Du kan se, om fortidsminder og søer er registreret som GLM-landskabelementer i korttemaerne "GLM fortidsminder" og "GLM søer" i IMK under "Grundbetaling og bioordninger".

Det fremgår af markplanen i kontrolgrundlaget, om ansøger har indberettet et GLM-landskabelement under GLM 10.

Du skal kun kontrollere GLM-landskabelementer, hvis du er på kontrol af bioordningen midlertidig ekstensivering, se Instruks 4 eller ved kvalitetsvurdering, se Instruks 15.

2.4 3-meters bræmmer

3-meters bræmmer er omfattet af GLM 4 kravet under konditionalitet og kan samtidig indberettes til opfyldelse af GLM 10-kravet, hvis 3-meters bræmmen opfylder kravene herfor. Du skal kun kontrollere 3-metersbræmmer, hvis du er på kontrol af bioordningen midlertidig ekstensivering. Se Instruks 4.

3. Ikke-tilskudsberettigede arealer

Bemærk

Miljøtilsagn

Instruks 5 om miljøtilsagn har sit eget afsnit vedrørende ikke-tilskudsberettigede arealer, som du skal følge.

Observationerne i Instruks 5, der underkender ikke-tilskudsberettigede på miljøtilsagn, slår ikke igennem på grundbetaling. Underkender du et ikke-tilskudsberettiget areal på et miljøtilsagn med en observation fra Instruks 5, hvor der også er søgt grundbetaling, skal du derfor samtidig anvende en observation fra nærværende kapitel for at underkende grundbetalingen.

Skovordninger

Instruks 7 om skovordninger har sit eget afsnit vedrørende ikke-tilskudsberettigede arealer, som du skal følge.

Midlertidig ekstensivering og GLM 10 – småbiotoper

Hvis du ved kontrol af midlertidig ekstensivering og GLM 10 (Instruks 4) underkender en småbiotop med en observation fra nærværende kapitel, skal du derudover samtidig benytte én af følgende observationer:

- Midlertidig ekstensivering småbiotop underkendt (5.10.18)
- GLM 10 småbiotop underkendt (5.10.17)

Hvad er ikke-tilskudsberettigede arealer?

Der er en række elementer og arealer, der ikke lever op til definitionerne af tilskudsberettigede arealer. De er derved ikke berettigede til grundbetaling eller bio-ordninger.

Det drejer sig om følgende:

- Menneskeskabte konstruktioner, som f.eks. bygninger, ridebaner og køkkenhaver.
- Anlæg af søer, som ikke lever op til forpligtelserne for småbiotoper.
- Arealer, der er permanent vandlidende. Dette omfatter ikke paludikulturafrøder, projektarealer med grundbetaling, GLM-søer og indberettede småbiotoper
- Arealer tilplantet med en ikke-tilskudsberettiget afgrøde, som f.eks. juletræer og pyntegrønt.
- Naturarealer og opgivne landbrugsarealer, hvor der ikke sker landbrugsaktiviteter. Dog undtaget arealer, der er udtaget som følge af et projektilsagn samt arealer og elementer på landbrugsarealer, der er udlagt som ikke-produktive elementer som følge af forpligtelserne under GLM 10 eller bio-ordning midlertidig ekstensivering

Ovenstående anses som værende ”ikke landbrug”.

Kontrol før 26. oktober

Et landbrugsareal er ikke tilskudsberettiget, hvis det i løbet af ansøgningsåret frem til og med 25. oktober skifter karakter til ”ikke landbrug”, uanset om der har været udført landbrugsaktiviteter på arealet.

Kontrol efter 25. oktober

Et landbrugsareal der skifter karakter til ”ikke landbrug” efter den 25. oktober vil fortsat være tilskudsberettiget for det indeværende år, hvis arealet har været anvendt landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter senest 25. oktober.

Mindstestørrelse for arealer der skal underkendes

Arealer der har karakter af ”ikke landbrug” skal som udgangspunkt underkendes ned til 100 m².

Undtagelsen er menneskeskabte konstruktioner beliggende i kanten af markblokken, som du skal underkende ned til 10 m². Se mere til sidst i afsnit 3.1.

3.1 Menneskeskabte konstruktioner

Menneskeskabte konstruktioner er ikke tilskudsberettigede. Hvis du konstaterer en menneskeskabt konstruktion, som ikke er omfattet af en af observationerne beskrevet nedenfor i dette afsnit, skal du underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Menneskeskabt konstruktion (3.1.14)

Skriv i en bemærkning til observationen, hvad du har konstateret på arealet.

Veje, markveje, kørespor og lignende

Veje belagt med grus, sten, asfalt eller andet hårdt materiale og de tilhørende vejrabatter er ikke tilskudsberettigede. Det samme gælder for arbejdsveje, køreveje, markveje og kørespor, hvis de er befæstede.

Hvis du på et areal konstaterer en befæstet vej eller en markvej, skal du underkende kriteriet på arealet med følgende observationen i IMK:

- Befæstet vej eller markvej (3.1.1)

Ubefæstede veje, markveje og kørespor er ikke tilskudsberettigede, hvis de er en del af et transportnetværk mellem bygninger og befæstede veje, som vist på Figur 2.6. Se desuden delafsnit længere nede om "plejespor" anvendt som tilskudsbrettiget adgangsvvej mellem marker.

Figur 2.6: Eksempel på kørespor (rød pil), som er del af et transportnetværk mellem bygninger og befæstet vej (blå pile).

Hvis du konstaterer en ubefæstet vej, markvej eller et kørespor, der er del af et transportnetværk på et areal, skal du underkende kriteriet på arealet med følgende observation i IMK:

- Kørespor er del af transportnetværk (3.1.2)

Alle andre ubefæstede veje, markveje og kørespor er tilskudsberettigede, hvis de er en del af den omkringliggende mark, og der foregår en landbrugsaktivitet på vejen.

Bemærk, at der er særlige regler for kørespor og arbejdsarealer i lavskov og andre permanente afgrøder. Se mere i Instruks 3.

Plejespor (sprøjtespor, vandingsspor o.l.)

Plejespor er tilskudsberettigede, også selvom det er ekstra opkørt. Det kan være hvor ansøger ofte kører ind og ud af marken. Hvis et plejespor benyttes som "adgangsvvej" mellem marker, er det også tilskudsberettiget.

Trampestier

Trampestier henover dyrkede arealer er tilladt. Stierne må ikke i væsentlig grad hindre normal drift af marken. De skal derfor have samme plantedække som resten af marken. Stien må ikke afskærmes eller hegnes fra den øvrige del af marken. Der må dog gerne være afmærkning af stien i begge ender af marken, og der må være opsat låge eller stente.

Hvis du konstaterer en trampesti, der i væsentlig grad hindrer landbrugsdriften, skal du underkende kriteriet på arealet med følgende observation i IMK:

- Rekreativt formål (3.4.7)

Bygninger og anlæg

Konstaterer du bygninger og anlæg (vindmølle, elmast o.l.) skal de skal du underkende kriteriet på arealet med én af følgende observationer:

- Bygning/anlæg (3.1.3)
- Vindmølle (3.1.8)
- Elmast (3.1.9)

Solceller

I tabel 2.2 fremgår muligheder og begrænsninger for at opnå tilskud på arealer med solceller afhængigt af ordning. Der henvises til de ordningsspecifikke instrukser for uddybelse omkring solceller herunder valg af observation.

Tabel 2.2: Solceller

Ordning	Er det muligt at opnå tilskud:		Læs mere
	mellem solcellerne?	under solcellerne?	
Grundbetaling	Ja	Ja	Instruks 3, afsnit 4.1
Økologisk arealstøtte (ØA-BIO)	Ja	Ja	<i>Følger reglerne for grundbetaling</i>
Midlertidig ekstensivering	Nej	Nej	Instruks 4, kapitel 6
GLM 10	Ja – hvis areal er indtegnet som selvstændige marker	Nej	Instruks 4, kapitel 14
Varieret planteproduktion	Nej	Nej	Instruks 12, afsnit 6.2
Miljø og klimavenligt græs	Nej	Nej	Instruks 13, afsnit 6.3
Miljøordninger	Nej	Nej	Instruks 5, afsnit 2.3
Permanent ekstensivering	Afhænger af etableringen	Afhænger af etableringen	Instruks 8, afsnit 6.2

Lufthavne, start- og landingsbaner

Græsarealer, som anvendes til start og landingsbaner er ikke tilskudsberettigede, hvis arealerne er slået/tromlet plant, og/eller der er installationer i form af lys langs arealerne. Hvis banen har en sådan karakter, at den kan sidestilles med en befæstet vej, og den ikke anvendes til dyrkning af græs, skal du skal du underkende kriteriet på arealet med følgende observation i IMK:

- Landingsbane (3.1.11)

Bemærk, at sikkerhedszoner omkring landingsbanerne som udgangspunkt vil være tilskudsberettigede, hvis de anvendes landbrugsmæssigt og aktivitetskravet er opfyldt.

Stendige/jorddige og lignende

Stendiger/jorddiger, som ikke indgår som en del af en småbiotop er ikke tilskudsberettigede. Du underkender kriteriet på arealet med observationen:

- Stendige/jorddige o.l. (3.1.5)

Råstofgrav

Arealer, der anvendes til indvinding af råstoffer såsom sand, ler, grus, sten og kalk er ikke tilskudsberettigede. Du underkender kriteriet på arealet med observationen:

- Råstofgrav (3.1.6)

Containerpladser og lignende

Arealer, der anvendes udnyttes til gartneriproduktion er tilskudsberettigede, hvis planterne har forbindelse til den underliggende jord. Afgrøderne kræver derfor bundjordkontakt for at kunne modtage arealtilskud.

Arealer, hvor planterne dyrkes for eksempel i potter, og dermed ikke er i forbindelse til den underliggende jord, er derfor ikke tilskudsberettigede. Det gælder for eksempel for containerpladser og lignende. Læs mere om gartneriafgrøder i instruks 3.

Hvis du ved kontrollen konstaterer en containerplads, skal du underkende kriteriet på arealet med følgende observation i IMK:

- Containerplads (3.1.7)

Militære øvelsesområder

Militære øvelsesområder omfatter blandt andet skydebaner, skydeområde, nedslagsområde, målområde skydeterræn, øvelsesareal med intensiv aktivitet, for eksempel kørsel med bæltekøretøjer. De kendetegnes ved hyppige ikke-landbrugsmæssig aktiviteter der ofte hæmmer græsset.

Konstaterer du militære øvelsesområder skal du underkende kriteriet for arealet med observationen:

- Militært øvelsesområde (3.1.13)

Arealet er dog tilskudsberettiget, hvis der foregår en landbrugsaktivitet. Eksempelvis afgræsning, slæt eller slåning.

Menneskeskabte konstruktioner under 100 m² i kanten af markblokken

EU har stillet krav om, at der ikke må være menneskeskabte konstruktioner i markblokken. Heller ikke selvom de er under 100 m². Ordet "konstruktion" skal forstås helt bogstaveligt. Der skal være konstrueret noget som f.eks. shelters, picnic- og bålpladser, elinstallationer, udkigstårne osv.

Det er muligt at lave observationer under 100 m², men over 10 m², hvis de er beliggende i kanten af markblokken.

Hvis du ved kontrollen konstaterer et sådant fradrag, skal du underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Menneskeskabt konstruktion i kanten af markblokken (under 100 m² – ned til 10 m²) (3.1.12)

3.2 Træer og skov

Det er en forpligtelse at friholde arealer for:

- Klynger af træer eller buske over 100 m²
- Mere end 100 fritstående træer eller buske pr. ha.

Bemærk: Du kan underkende arealer med klynger af træer og buske over 100 m² eller mere end 100 træer eller buske pr. ha på første kontrolbesøg, da det er en forpligtelse der gælder hele året. Det er derfor ikke nødvendigt at sætte sådanne arealer til efterkontrol

Det er et kriterie at arealer med træer ikke har karakter af:

- Remise, læhegn, skov, juletræskultur o.l.

Ovenstående uddybes i delafsnit herunder.

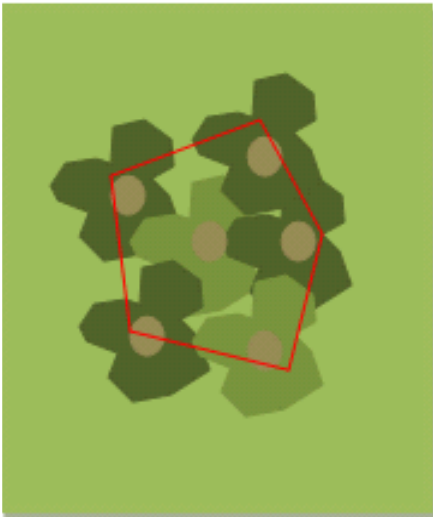
Klynge af træer eller buske

Klynger af træer og buske over 100 m² er ikke tilskudsberettigede, med mindre:

- de er en del af en småbiotop eller et markkrat og opfylder krav herfor. Læs mere i afsnit 2.1 og 2.2.
- de er indberettet som skovlandbrug og opfylder kravene herfor. Læs mere i Instruks 3, kapitel 8.

En klynge er defineret som arealer over 100 m² med træer eller buske, hvor trækronerne eller buskene ses som sammenvoksede på ortofoto eller ved besigtigelse af arealet.

- Du skal opgøre arealet ved at trække lige linjer mellem de yderste træstammer eller buske i klyngen. Se Figur 2.7.
- Du må ikke tælle fritstående træer med i klyngen. Træer og buske er fritstående, hvis trækronerne eller buskene på ortofoto eller ved besigtigelsen ikke når sammen, og de er omgivet af græs eller anden landbrugsafgrøde. Se Figur 2.8.

Figur 2.7: Opmåling + fradrag af klynge over 100 m²

Figur 2.8: Ingen klynger over 100 m²

Du skal underkende arealet, hvis træstubbe eller buske hindrer landbrugsaktiviteten på et areal større end 100 m².

Konstaterer du klynge af træer over 100 m² skal du underkende forpligtelsen for arealet med observationen:

- Klynge af træer over 100 m² (3.2.1)

Klynger af træer og buske under 100 m² skal indgå i opgørelsen af maksimalt 100 fritstående træer og buske pr. ha. Se delafsnit herom.

Vær opmærksom på, at der gælder andre regler på permanente græsarealer, hvis klyngen er mindre end 500 m². I stedet skal den indgå som en del af markblokkens tilskudsprocent. Læs mere i delafsnit "Markblokke med en tilskudsprocent" i Instruks 3.

Du skal dog altid fratække klynger på permanente græsarealer, hvis disse er større end 500 m², eller hvis de er beliggende i kanten af marken. Det gør du ved at underkende forpligtelsen for arealet med en af følgende observationer i IMK:

- Klynge af træer/buske (> 500 m²) (4.4.1)
- Klynge af træer/buske i kanten af marken (100 m² til 500 m²) (4.4.2)

Fritstående træer (Mere end 100 træer eller buske pr. ha)

Det er en forpligtelse, at der højst er op til 100 spredte træer og buske pr. ha., med mindre:

- de er en del af en småbiotop eller et markkrat og opfylder kravene herfor. Læs mere i afsnit 2.1 og 2.2
- de er indberettet som skovlandbrug og opfylder kravene herfor. Læs mere i Instruks 3, kapitel 8.

Forpligtelsen er gældende selvom der er undervækst af græs eller plejekravet er opfyldt for en miljøordning på samme areal.

Du skal holde klynger af træer og buske over 100 m² uden for optællingen, når du beregner maksimalt 100 træer pr. ha. Det vil sige, at du først skal fratække arealer med klynger. Derefter skal du opgøre antallet af træer på den øvrige del af arealet. Se eksempler nedenfor.

Konstaterer du arealer med mere end 100 træer eller buske pr. ha, skal du underkende forpligtelsen for arealet med observationen:

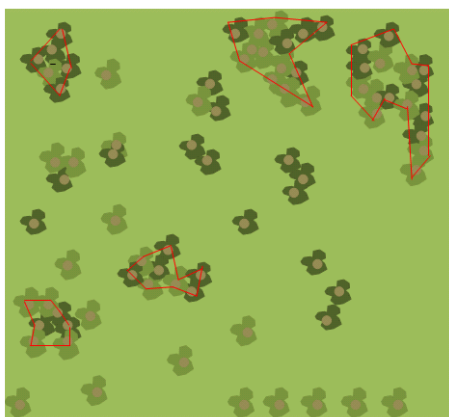
- Mere end 100 træer eller buske pr. ha (3.2.2)

Eksempel 1:

Græsmarken i Figur 2.9 er 1 ha.

- Der skal først fratækkes 5 klynger, da kronerne er sammenvoksede, og fradragene er over 100 m² (røde polygoner). Klyngerne består af henholdsvis 6, 7, 8, 14 og 16 træer og udgør tilsammen ca. 800 m².

- På resten af arealet, som udgør 0,92 ha, er der 31 spredte træer. Det vil sige ca. 34 træer pr. ha ($10.000/9.200 \text{ m}^2 \times 31$). Der er ikke over 100 spredte træer pr. ha, og arealet med de spredte træer kan godkendes.

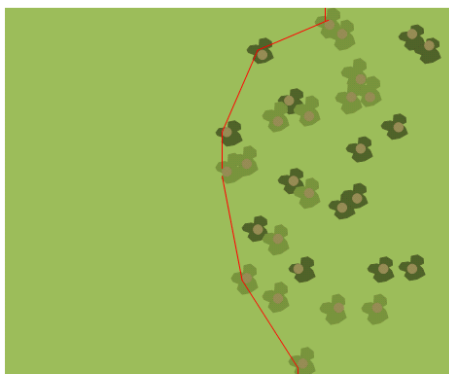

Figur 2.9: Fradrag for klynge og optælling af 100 træer pr. ha

Eksempel 2:

Græsmarken i Figur 2.10 er 0,5 ha.

- På halvdelen af arealet, som udgør 0,25 ha, er der 30 spredte træer. Det vil sige over 100 træer pr. ha, og arealet med træerne skal underkendes.
- Ved opmålingen skal du tage udgangspunkt i en inddeling af arealet.

Figur 2.10: Fradrag for klynger og optælling af 100 træer pr. ha

Remise/vildtremise

Remiser og vildtremiser er ikke tilskudsberettigede, da arealerne ikke dyrkes landbrugsmæssigt med henblik på produktion eller opretholdelse af arealet i landbrugsmæssig stand egnet til dyrkning eller afgræsning. Du underkender kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Remise/vildtremise (3.2.3)

Bemærk, at på permanent græs skal remise/vildtremiser under 500 m² indgår i vurderingen af markblokkens tilskudsprocent på samme måde som klynger af træer og buske (se ovenfor). Se mere i Instruks 3.

Hvis arealet er indtegnet som småbiotop og lever op til betingelserne for småbiotoper er de tilskudsberettigede. Læs mere i afsnit 2.1.

Læhegn

Læhegn er ikke tilskudsberettigede. Du underkender kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Læhegn (3.2.4)

Bemærk, at på permanent græs skal læhegn under 500 m² indgå i vurdering af markblokkens tilskudsprocent på samme måde som klynger (se ovenfor), læhegn i kanten af marken skal trækkes ud af det tilskudsberettigede areal.

Nyetablerede læhegn inden for markblokken kan godkendes som småbiotoper, hvis de er indtegnede som sådan og lever op til reglerne herfor. Se afsnit 2.1.

Skov, skovarealer, fredskov, juletræer og pyntegrønt

Skov og skovarealer er som udgangspunkt ikke tilskudsberettigede til grundbetaling. Dette gælder uanset, om der er fredskovslag på arealet eller ej. Du skal underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Skov (3.2.5)

Konstaterer du arealer anvendt til klippegrønt, pyntegrønt, juletræer og frøproduktion skal du ligeledes benytte observation 3.2.5. Skriv i en bemærkning til observationen, hvad der er på arealet. Juletræer og lignende plantet efter 25. oktober i indeværende år, har ikke betydning for udbetaling af grundbetaling i det indeværende år.

Der gælder særlige regler for arealer med tilsagn om tilskud til skovrejsning. De kan være tilskudsberettigede til grundbetaling på visse betingelser. Læs mere om "Grundbetaling til projektarealer" i Instruks 3, kapitel 6.

Arealer tilplantet med træer inden for markblokken kan godkendes som småbiotoper, hvis de er indtegnede som sådan og lever op til reglerne herfor. Se afsnit 2.1.

Arbejdsarealer i skov, skovstier og arbejdsveje tilknyttet skovdriften

Arbejdsarealer i skov, skovstier og arbejdsveje tilknyttet skovdrift som det primære formål anses ikke som landbrugsarealer. De er derfor ikke tilskudsberettigede og kriteriet for arealet skal du underkende med følgende observation i IMK:

- Arealets primære formål er skovdrift (3.2.8)

Åbne ikke-tilplantede arealer i skov med græsdekke, hvor den primære funktion tydeligvis ikke er skovdrift, er tilskudsberettigede, hvis der foregår en landbrugsmæssig aktivitet og kriterierne for minimumsstørrelse er opfyldt. Læs mere i Instruks 3, afsnit 2.2.

Lavskov

Arealer med lavskov er tilskudsberettigede, hvis arealerne opfylder kravene herfor. Læs mere i Instruks 3, kapitel 8.

3.3 Ikke-tilladte og tilladte aktiviteter herunder opbevaring

Hvis arealer til grundbetaling med krav om en landbrugsaktivitet også bruges til andre aktiviteter eller formål, må disse ikke væsentlig hæmme landbrugsdriften i perioden 15. marts til og med 25. oktober (for permanent græs og græs i omdrift dog i perioden 1. juni til og med 25. oktober).

En aktivitet antages typisk at være væsentlig hæmmende, hvis den er foregået i mere end 14 dage inden for dyrkningsperioden. Omvendt vil aktiviteter der varer under 14 dage ofte ikke være væsentlig hæmmende. Yderligere er aktiviteter ovenpå jorden ofte ikke væsentlig hæmmende for landbrugsaktiviteten, i modsætning til aktiviteter i jorden. Se eksempler i tabel 2.3. Dette er dog udelukkende vejledende. Hvorvidt den landbrugsmæssige udnyttelse er væsentlig hæmmet beror på din vurdering.

Bemærk, at hvis den anden aktivitet der foregår i jorden har landbrugsmæssig relevans, som f.eks. vedligeholdelse af dræn, kan den tillades inden for dyrkningsperioden.

Hvis den anden ikke-landbrugsmæssige aktivitet er foregået efter høst, hvorved det har været muligt for ansøger at anvende arealet landbrugsmæssigt i dyrkningsperioden, er arealets landbrugsmæssige udnyttelse ikke væsentlig hæmmet. Det gælder for eksempel, hvis aktiviteten begynder ultimo august efter høst af afgrøden.

Konstaterer du, at landbrugsaktiviteten er væsentlig hæmmet af en anden aktivitet, skal du underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Ikke tilladt aktivitet i perioden fra 15. marts til og med 25. oktober (3.3.4)

Beskriv i bemærkningen til observationen, hvilken aktivitet der er tale om samt hvorfor landbrugsaktiviteten er væsentlig hæmmet.

Tabel 2.3: Tabellen kan bruges vejledende til din vurdering af, om en aktivitet har hæmmet landbrugsdriften væsentligt.

Aktiviteter ovenpå / i jorden	
Aktiviteter der foregår <u>ovenpå</u> jorden	Aktiviteter der foregår <u>i</u> jorden
<p><i>Eksempler på aktiviteter der foregår <u>ovenpå</u> jorden, hvor landbrugsdriften kan være væsentligt hæmmet, hvis aktiviteten har varet mere end 14 dage i sommerhalvåret:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Arrangementer såsom dyrskuer, traktortræk, maskindemonstration, pløjestævner, koncerter, sportsstævner, agilitytræning, ridearrangementer, markeder, spejderlejre, bålpladser, udstillinger, parkeringspladser - Kørsel og udlægning af køreplader på landbrugsarealet i forbindelse med anlægsarbejde - Opbevaring af byggematerialer, træ, tømmer, brænde, jord, sand, grus, biler, maskiner - Grødeskæringsarbejde og efterfølgende oplagring af plantemateriale med henblik på sikring mod oversvømmelse af vandløb - Militære øvelser på landbrugsarealer (ikke militære øvelsesområder) <p><i>Eksempler på aktiviteter der foregår <u>ovenpå</u> jorden, men typisk ikke er hæmmende for landbrugsdriften, selvom de ikke har tidsmæssig begrænsning:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Jagt - Ridning (så længe det ikke omfatter terrænspring, der er fastholdt samme sted i mere end ét år) 	<p><i>Eksempler på aktiviteter der foregår <u>i</u> jorden, hvor landbrugsdriften som oftest vil være væsentligt hæmmet, hvis aktiviteten er foregået i sommerhalvåret er:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Anlægsarbejder (arbejdsområder, arbejdskørsel, nedgravning af kabler, kloak arbejde og lignende) - Arkæologiske forundersøgelser

Opbevaring

Der er forskellige regler for opbevaring på henholdsvis brakarealer og øvrige landbrugsarealer.

Konstaterer du opbevaring på brak, se Instruks 3 for grundbetaling og Instruks 4 for midlertidig ekstensivering.

I tabel 2.4 kan du se, hvad der er tilladt og ikke tilladt for så vidt angår opbevaring på landbrugsarealer der ikke er brak.

Konstaterer du, at opbevaring af landbrugsprodukter på landbrugsarealer der ikke er brak har fundet sted længere end et år, skal du underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Opbevaring af landbrugsprodukter længere end et år (3.3.1)

Konstaterer du opbevaring af andet end landbrugsprodukter på landbrugsarealer der ikke er brak, skal du underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Opbevaring af andet end landbrugsprodukter (3.3.2)

Tabel 2.4: Opbevaring på landbrugsarealer der ikke er brak

Opbevaring på landbrugsarealer (undtagen brak)	
Tilladt	Ikke tilladt
<p><i>Opbevaring af landbrugsprodukter og jordforbedringsmidler på landbrugsarealer i op til et år under forudsætning af, at arealet fortsat kan anvendes landbrugsmæssigt. Eksempler:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Halm, roer og kartofler - Wrapballer og ensilagestakke - Træ og flis fra egne lavskovsarealer - Jordforbedringsmidler som for eksempel gødning eller kalk - Oplagring af bundslam fra kommunens grødeskæring af vandløb 	<ul style="list-style-type: none"> - Opbevaring af landbrugsprodukter udover et år - Opbevaring af landbrugsprodukter der påvirker arealet varigt, så det ikke kan anvendes landbrugsmæssigt - Opbevaring af andet end landbrugsprodukter. Herunder træprodukter som stammer og grene, da skov ikke betragtes som landbrug.

3.4 Eksproprieret

Overgået permanent til ikke-landbrugsmæssig anvendelse

Hvis arealet er varigt eksproprieret i ansøgningsåret inden den 25. oktober, det vil sige overdraget til for eksempel staten eller kommunen og overgået permanent til ikke-landbrugsmæssig anvendelse, er arealet ikke tilskudsberettiget, og du skal underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Eksproprieret permanent - ikke landbrug (3.5.1)

Midlertidigt eksproprieret

Hvis ekspropriationen varer mindre end 14 dage i dyrkningsperioden 15. marts til 25. oktober, vil den ofte ikke hæmme den landbrugsmæssige udnyttelse af marken. Det vil f.eks. være i forbindelse med mindre anlægsarbejde og gravearbejde.

Midlertidigt eksproprieret men udover 14 dage i dyrkningsperioden

Hvis arbejdet på arealet varer over 14 dage i perioden fra 15. marts til 25. oktober, og hæmmer arealets landbrugsmæssige udnyttelse og ansøgeren ikke har fået dispensation fra at opfylde tilskudsbetingelserne, er arealet muligvis ikke tilskudsberettiget, og du skal underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Eksproprieret midlertidigt (3.5.2)

Vær dog opmærksom på, om den midlertidige ekspropriation kan være omfattet af tilladte aktiviteter med kortere varighed. Læs mere i afsnit 3.3.

3.5 Rekreative arealer

Græsarealer er tilskudsberettigede, hvis arealet anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter og denne landbrugsaktivitet er foretaget senest den 25. oktober på arealet, selvom de også bliver brugt til rekreative formål. Det vil sige landbrugsdriften (dyrkning af græs) må ikke være væsentlig hæmmet af den anden aktivitet og der skal således fortsat kunne udføres en landbrugsaktivitet på arealet senest den 25. oktober.

Hvis du konstaterer et areal, hvor landbrugsdriften er hæmmet på en måde, så dyrkning af græs hæmmes for eksempel ved meget hyppig slåning (flere gange om måneden så det fremstår græsplænelignende), er arealet ikke tilskudsberettiget. Du skal underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Areal fremstår ikke som et landbrugsareal, da arealet er slået så hyppigt, at landbrugsdriften (græsdyrkning) er hæmmet (3.4.10)

Bemærk, hvis arealet har karakter af have, park eller lignende, skal du ikke anvende ovenstående observation, men i stedet 3.4.1. Se nedenfor.

Haver, parker, køkkenhaver og lignende

Private haver og fællesarealer anvendt til rekreativt formål for boligejere og beliggende i umiddelbar tilknytning til bebyggelse, ofte indeholdende permanente installationer som gynger, sandkasse eller fliser, eller fungerer som urtehave, er ikke tilskudsberettigede landbrugsarealer.

Parker i form af store havelignende arealer med offentlig adgang til brug for rekreative formål er ligeledes ikke tilskudsberettigede landbrugsarealer.

Ovenstående er oftest kendetegnet ved, at slåningen af græsset sker af hensyn til det æstetiske udtryk, og for at folk kan færdes på arealet. Slåningen sker endvidere så hyppigt, at landbrugsdriften (græsdyrkning) er hæmmet. Arealet er ikke indrettet til produktionsmæssig udnyttelse og er omkranset af hegn eller hæk.

Konstaterer du haver, parker, dyreparker, køkkenhaver og lignende, skal du underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Have, park o.l. (3.4.1)

Ridebane

Græsset holdes i dyrkningsperioden 15. marts til 25. oktober kontinuerligt kort med henblik på at kunne udøve rideaktivitet. Græsproduktionen er derfor hæmmet af den anden aktivitet. Du skal underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Ridebane (3.4.2)

Golfbaner

Græsset dyrkes med specialblanding af langsomt voksende græs. Slåningen af græsset sker af hensyn til golfspillet, og arealet har permanente installationer. Dyrkningen af græsset er derfor hæmmet af den anden aktivitet (golfspil).

Du skal betragte alle golfbanens arealer som rekreative arealer.

Du skal underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Golfbane (3.4.3)

Vær dog opmærksom på, at arealer "out of bounds" (arealer uden for banens spilleområde, ofte markeret ved grænsen) kan være tilskudsberettigede, hvis de bliver brugt landbrugsmæssigt og aktivitetskravet er opfyldt.

Idrætsanlæg, fodboldbaner og lignende

Græsarealet holdes typisk med en fast lav græshøjde af hensyn til sportsaktiviteten, og har ofte permanente installationer (lys, sprinkler, højtalere, TV-tårne, pointtavler). Græsproduktionen er ofte hæmmet af sportsaktiviteten på arealet eller af den hyppige slåning. Du skal underkende kriteriet for arealet med følgende observation i IMK:

- Rekreativt formål (3.4.7)

Husk at notere, hvad arealet bliver anvendt til i bemærkningsfeltet til observationen.

Crossbaner

Græsproduktionen er hæmmet af sportsaktiviteten på arealet.

Du skal underkende kriteriet for arealet med følgende observation:

- Crossbane (3.4.4)

Arealet rundt om selve "sporet", hvor der bliver kørt, vil være tilskudsberettiget, hvis arealerne bliver dyrket landbrugsmæssigt, og aktivitetskravet er opfyldt (slåning eller afgræsning) og arealet er mindst 0,3 ha.

Vildtagre / vildtafgrøder

Der gives grundbetaling til dyrkning af afgrøder uanset om de høstes og hermed også til afgrøder, der er sået i tilskudsåret og bliver stående til gavn for vildtet. Landbrugsaktiviteten er udført i medfør af tilsåning og dyrkning af en afgrøde på

arealet. Afgrøden kan for eksempel være ”majs til modenhed” eller en blanding ”Blanding af vårsæde arter”. Det er underordnet, om der er opsat fodertønder, skydetårn og lignende i umiddelbar nærhed til arealet.

Dyrehaver og dyreparker

Dyrehaver og dyreparker omfatter store haver med offentlig adgang. Arealet er ofte omkranset af hegn eller hæk, og dyrene kan være indhegnet, og afgræsning sker med dyr, som ikke er registreret i form af f.eks. øremærker, ringmærker eller fremgår i CHR-registret. Det vil sige, at de ikke er defineret som husdyr. Der kræves eventuelt entré. Arealet anvendes ikke til dyrkning af græs.

Konstaterer du dyrehaver og dyreparker skal du underkende opfyldelse af kriteriet på arealet med følgende observation i IMK:

- Dyrehave/dyrepark (3.4.6)

Vær opmærksom på, at arealet kan være tilskudsberettiget, hvis græsset også anvendes til produktion af græs i form af slæt eller hvis det er husdyr (øremærkede), der afgræsser arealerne.

Anvendt til dyrehold, men uden landbrugsaktivitet

Hvis et areal bliver brugt til dyrehold, og der ikke er plantetække på noget tidspunkt i løbet af kalenderåret som følge af, at der er udlagt sand, grus eller strøelse, er arealet ikke tilskudsberettiget. Heller ikke selvom arealet bliver brugt til landbrugsdyr. Dette vil f.eks. omfatte vandrefolde til heste, der er udlagt med grus.

Hvis du ved kontrollen konstaterer et sådant areal, skal du underkende opfyldelse af kriteriet på arealet med følgende observation i IMK:

- Anvendt til dyrehold og uden plantetække hele kalenderåret (3.4.8)

Vær opmærksom på, at arealer, hvor plantetækket er slidt væk af husdyrenes færden er tilskudsberettigede. Det kan være arealer til udegrise, hønsegårde, slitage rundt om vandtrug, drivgange og lignende.

Andre rekreative arealer

Hvis du konstaterer, at et areals landbrugsaktivitet er så væsentlig hæmmet af en rekreativ aktivitet, at der ikke kan ske nogen landbrugsdrift som f.eks. produktion af græs, og aktiviteten ikke er beskrevet herover, skal du bruge en generel observation. Du skal underkende opfyldelse af kriteriet på arealet med følgende observation i IMK:

- Rekreativt formål (3.4.7)

Beskriv i bemærkningsfeltet til observationen på fane ”observationer” i CAP-TAS, hvad arealet bliver brugt til.

3.6 Arealer uden plantetække (bar jord)

Hvis du på kontrol konstaterer arealer uden plantetække (bar jord), skal du skelne mellem flere årsager ved manglende plantetække. Det kan være, at det manglede plantetække skyldes manglende såning/afgrøden ikke er kommet op endnu eller er høstet, slitage fra dyr eller det skyldes naturlige forhold. Vær opmærksom på, at der ikke er noget krav til plantetække på arealer med brak.

Manglende såning/afgrøden er ikke kommet op endnu (omdriftsarealer)

Hvis du konstaterer, at der er bar jord på et areal, der er indberettet som dyrket, og arealet er blevet jordbehandlet i indeværende dyrkningssæson, er der tale om et landbrugsareal, da aktivitetskravet er opfyldt. Hvis du konstaterer bar jord, skal du ændre afgrødekode for arealet til bar jord (afgrødekode 921). Du skal kun benytte 921, hvis der ikke er nogle tegn på opvækst af en afgrøde.

Bar jord som følge af slitage fra dyr

Hvis et areal bliver brugt til dyrehold, og dyreholdet har medført, at plantetække er slidt af på arealet, skal du stadig regne aktivitetskravet som opfyldt. Arealet er et landbrugsareal og dermed tilskudsberettiget. Også selvom det er en del af året eller hele året.

Hvis den bare jord skyldes andre forhold, for eksempel at der er udlagt sand på arealet, og det bruges som ridebane til heste, skal du underkende arealet. Det er ikke længere tale om et landbrugsareal, men et rekreativt areal. Se afsnit 3.5.

Bar jord som følge af naturlige forhold

Et areal er ikke tilskudsberettiget, hvis plantevæksten er meget sparsom eller slet ingen som følge af naturlige forhold, hvorved der slet ikke udføres landbrugsaktiviteter i form af f.eks. slåning eller afgræsning, vil der ikke være tale om et landbrugsareal der anvendes landbrugsmæssigt, men et naturareal. Det kan for eksempel være at arealet ofte bliver

oversvømmet, eller jordbundsforholdene er så ringe, så opvækst af planter er umulig eller tæt på umulig og det derved heller ikke er muligt at dyrke en afgrøde på arealet.

Du skal underkende opfyldelse af kriteriet på arealet med bar jord som følge af naturlige forhold med følgende observation i IMK:

- Bar jord som følge af naturlige forhold (6.9.1)

Bemærk at ovenstående ikke gælder for arealer ansøgt som småbiotoper under grundbetaling, GLM 10 og midlertidig ekstensivering. Læs mere i instruks 4 om midlertidig ekstensivering og i instruks 3 om grundbetaling.

Bemærk også, at ovenstående ikke gælder for permanente græsarealer, hvor arealer mindre end 500 m² uden plantedække som følge af naturlige forhold indgår som en del af markblokkens tilskudsprocent. Læs mere om disse regler i delafsnit "Markblokkens tilskudsprocent" i Instruks 3.

Du skal altid fratække arealer uden plantedække, som følge af naturlige forhold på permanente græsarealer, hvis disse er større end 500 m², eller hvis de er beliggende i kanten af marken. Det gør du ved at underkende opfyldelse af kriteriet på arealet i IMK med følgende observation:

- Bar jord som følge af naturlige forhold (> 500 m²) (4.7.1)
- Bar jord som følge af naturlige forhold i kanten af marken (100 m² til 500 m²) (4.7.2)

3.7 Vand

Søer, vandhuller og lignende

Søer og vandhuller kan være tilskudsberettiget til grundbetaling, hvis de er under 2000 m² og fremgår af IMK, som GLM-sø. Se ovenstående afsnit vedrørende GLM-landskabelementer.

Arealer, der står under vand, kan være tilskudsberettiget, hvis de er indberettet med og dyrkes som paludikultur eller er indberettet som småbiotoper til grundbetaling, bio-ordningen midlertidig ekstensivering eller GLM 10. Læs om paludikultur i Instruks 3, kapitel 9. Læs om småbiotoper generelt i afsnit 2.1 i denne instruks. Læs i Instruks 4 om midlertidig ekstensivering og GLM 10

Alle øvrige søer, vandhuller og lignende arealer, hvor der er et permanent vanddække, der forhindrer plantevækst, og som medfører at der ikke sker en landbrugsaktivitet, er ikke tilskudsberettigede.

Ved ikke-tilskudsberettigede søer, vandhuller og andre permanent vanddækkede arealer underkender du opfyldelse af kriteriet på arealet med én af følgende observationer i IMK:

- Vandhul, sø eller lignende - omdriftsarealer (3.7.4)
- Vandløb, grøft eller lignende - omdriftsarealer (3.7.5)

Ovenstående gælder ikke for permanente græsarealer, hvor vandhuller, søer og lignende permanent vanddækkede arealer, der er mindre end 500 m² og ikke ligger i kanten af marken, indgår som en del af vurderingen af markblokkens tilskudsprocent. Læs mere i Instruks 3, afsnit 11.2.

Du skal dog altid fratække vandhuller, søer og lignende permanent vanddækkede arealer på permanente græsarealer, hvis disse er større end 500 m², eller hvis de er beliggende i kanten af marken. Du underkender opfyldelse af kriteriet på arealet med én af følgende observationer i IMK:

- Vandhul, sø eller lignende (> 500 m²) (4.3.1)
- Vandhul, sø eller lignende i kanten af marken (100 m² til 500 m²) (4.3.2)

Grøfter, grøblerender, loer og lignende (afvandingskanaler)

Grøfter, grøblerende, loer og lignende med en bredde på højst to meter fra kronekant til kronekant kan indgå i det tilskudsberettigede areal, når de opfylder kriterierne og når en række betingelser for det omkringliggende areal er opfyldt.

Kriterierne for grøfter, grøblerender, loer og lignende er følgende:

- de må ikke gennemskære hele markblokken
- de må ikke ligge i kanten af marken
- de må ikke være tilvokset med træer og buske

- der må ikke være hegnet fra på begge sider af grøften,

For at grøfter, grøblerender, loer og lignende kan være tilskudsberettigede er betingelserne for det omkringliggende areal:

- det skal være et sammenhængende areal på mindst 0,3 ha. Se afsnit 5.2.
- det skal opretholdes i landbrugsmæssig stand
- der er ikke klynger af træer og buske eller mere end 100 træer og buske pr. ha. Se afsnit 3.2.

Der er ikke krav om, at aktivitetskravet skal opfyldes i grøften - heller ikke kanten af grøften.

Den landbrugsmæssige udnyttelse af det omkringliggende areal, som grøften, grøblerenden, loen eller lignende er beliggende i, må ikke forhindres af denne. Udover at afvandingskanalen ikke vil være tilskudsberettiget, vil det være en overtrædelse på grundbetaling. Se Instruks 3, afsnit 2.2.

Ved ikke-tilskudsberettigede grøfter, grøblerender, loer og lignende skal du underkende opfyldelse af kriteriet på arealet med følgende observation i IMK:

- Afvandingskanal ikke tilskudsberettiget (3.7.7)

Skriv i en bemærkning, hvilken type afvandingskanal der er tale om (grøft, grøblerende, lo eller lignende) samt om overtrædelsen vedrører afvandingskanalen eller det omkringliggende areal.

Bemærk, at ovenstående ikke gælder for permanente græsarealer, hvor vandløb, afvandingskanaler og lignende mindre end 500 m² indgår som en del af markblokkens tilskudsprocent. Læs mere om disse regler i delafsnit "Markblokkens tilskudsprocent" i instruks 3.

Du skal dog altid fratække vandløb, grøfter, afvandingskanaler og lignende på permanente græsarealer, hvis disse er større end 500 m², eller hvis de er beliggende i kanten af marken. Det gør du ved at underkende opfyldelse af kriteriet på arealet med én af følgende observationer i IMK:

- Vandløb, grøft eller lignende (> 500 m²) (4.3.3)
- Vandløb, grøft eller lignende i kanten af marken (100 m² til 500 m²) (4.3.4)

Vandlidende arealer

Hvis aktivitetskravet er opfyldt for et areal, er det, at et areal er vandlidende, ikke i sig selv nok til, at arealet ikke er tilskudsberettiget. Det kan for eksempel være en småbiotop eller paludikultur. Læs mere i instruksen for den eller de ordninger, der er på det indberettede areal.

3.8 Arealer under vand

Hvis arealet står under vand på kontroltidspunktet eller er så vandlidende, at det er for risikabelt at besigtige arealet, skal du ikke besigtige arealet.

Du skal vælge besigtigelseskvittering 4: "Ikke besigtiget – ikke muligt at besigtige arealet (vand, sne e.l.)" og notere, at det er på grund af vand.

Du skal i stedet for besigtigelse spørge ansøger om aktivitetskravet, der er på de vanddækkede arealer, er opfyldt. Alt efter hvad ansøger svarer, skal du gøre følgende:

- Ansøger oplyser, at kravet om aktivitet er overholdt. I dette tilfælde gør du én af følgende:
 - o Du gennemgår ortofoto for indeværende år (forår og sommer) og sammenholder det med ortofoto fra året forud for kontrollen. Du gør det for at konstatere, om arealet under vand er permanent vandlidende og ikke samtidig dyrkes med paludikulturafgrøder, og dermed ikke er et landbrugsareal. Hvis arealet ikke er et landbrugsareal, skal du lave en observation med, at arealet er permanent vandlidende (sø, vandhul e.l.), og kontrollen af arealet er færdig.
 - o Arealet er et landbrugsareal og de arealer, du kan besigtige omkring arealet med vand, opfylder ikke kravene om landbrugsaktivitet. Du underkender arealerne under vand, da aktivitetskravet formodes ikke at være overholdt. Dette omfatter også arealer der dyrkes med paludikulturafgrøder hvis aktivitetskravet ikke er overholdt. Skriv som bemærkning til observationen, at de omkringliggende arealer ikke overholder aktivitetskravet.
 - o Arealet er et landbrugsareal og de arealer, du kan besigtige omkring arealet under vand, opfylder aktivitetskravet. Du godkender arealet under vand, da aktivitetskravet formodes overholdt.

- kontrollen af aktivitetskravet på arealet er færdig. Skriv i CAP i "bemærkninger til sagsbehandler", at arealerne omkring arealet opfylder aktivitetskravet.
- Ansøger oplyser, at arealet ikke overholder aktivitetskravet. I dette tilfælde gør du følgende:
 - Du underkender arealet. Skriv i bemærkningsfeltet til observationen, at det er ansøger, der har oplyst det.

4. Anden afgrøde end indberettet (afgrødebestemmelse)

Hvis du ved kontrollen konstaterer en anden afgrøde end indberettet, skal du ændre afgrødekoden til det konstaterede ned til 0,01 ha.

Når du ændrer afgrødekoden skal du dertil altid anvende en observation. Se ordningsspecifikke instrukser. Observationen vil fremgå af høringsbrevet som begrundelse for, hvorfor afgrødekoden er blevet ændret.

Se uddybende regler herunder for specifikke situationer.

Ændring af afgrødekoden for delarealer

Du skal foretage selve ændringen af afgrødekoden i IMK. Hvis der kun er tale om et delareal af marken, hvor afgrøden skal ændres, skal du bruge værktøjet "opsplit mark" eller "mark i mark" til at opdele marken. Se mere i "Teknisk guide" som du finder på arealkontrolportalen.

Ændring fra ikke-monitorerbar til monitorerbar afgrøde

Hvis du ved kontrollen omdøber en afgrøde fra en ikke-monitorerbar afgrødekoden til en monitorerbar afgrøde, skal du kontrollere om aktivitetskravet er opfyldt. Hvis kontrollen kan afsluttes, skal du markere i feltet "Kontrollen kunne afsluttes" på "Efterkontrol"-fanen i kontrolopgaven. Hvis du ikke markerer i feltet "Kontrollen kunne afsluttes", kommer marken til efterkontrol som følge af aktivitetskravet. Den vil i så fald have kontrolårsag "c".

Den konstaterede afgrøde skal leve op til aktivitetskravet for den pågældende afgrøde. Det vil sige, at hvis du ændrer til græs, skal aktivitetskravet for græs opfyldes. Læs mere om aktivitetskravet i Instruks 3.

Brak

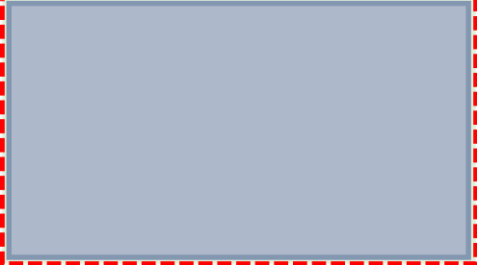
Vær opmærksom på en blomster- eller bestøver brak ikke kan omdøbes til slåningsbrak, hvis marken ligger i temalagene "Græs i 5 år - 2025" eller i "Permanent græs - 2025". Er det tilfældet, skal du omdøbe arealerne til permanent græs.

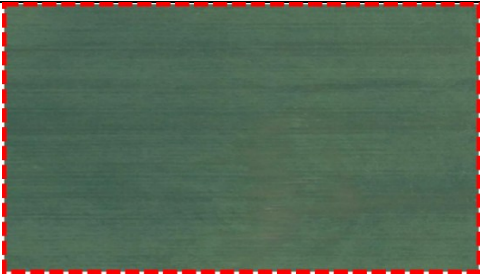
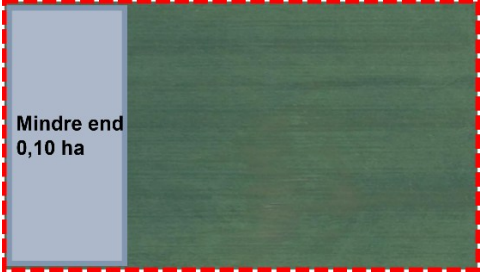
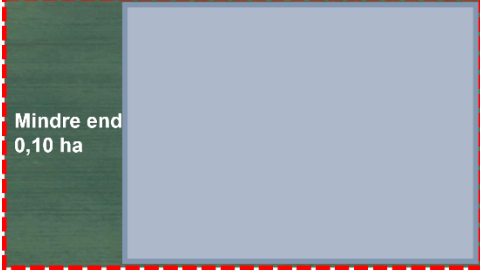

Permanent græs eller omdriftsgræs?

Når du ændrer afgrødekoden for en mark indberettet med en afgrøde der er "ikke-græs" til "græs", skal du tage stilling til, om marken er permanent græs eller græs i omdrift. Følg anvisningerne herunder:

Slå temalagene "Græs i 5 år - 2025" og "permanent græs - 2025" til i IMK.

Omdøb afhængigt af situationen i tabellen:

Grafisk præsentation ■ = Mark □ = Temalag	Situation for temalag i IMK "Græs i 5 år - 2025" og "Permanent græs - 2025"	Omdøb til
	<p>Hele marken er dækket af et eller begge temalag.</p>	<p>Permanent græs – på hele marken</p>

	Marken er ikke dækket af nogle af temalagene.	Omdriftsgræs – på hele marken
	Et delareal mindre end 0,10 ha er dækket af et eller begge temalag.	Omdriftsgræs – på hele marken
	Et delareal mindre end 0,10 ha er ikke dækket af et eller begge temalag. Resten af marken er dækket af et eller begge temalag.	Permanent græs – på hele marken
	Et delareal større end 0,10 ha er ikke dækket af et eller begge temalag. Et delareal større end 0,10 ha er dækket af et eller begge temalag.	Omdriftsgræs – på den del af marken der ikke er dækket af temalag Permanent græs – på den del der er dækket af temalag

5. Mindste arealer

5.1 Grundbetaling, bio-ordninger og støtte under landdistriktsprogrammerne

Det er et kriterie for at få tilskud til grundbetaling, at det godkendte, ansøgte areal som minimum udgør et sammenhængende areal på mindst 0,30 ha. Læs om undtagelser, herunder hvornår et areal betragtes som sammenhængende, i afsnit 5.2.

For bioordninger skal der være et areal på mindst 0,01 ha pr. mark, for at det er tilskudsberettiget til ordningen. Der skal samlet søges til mindst 0,30 ha for den enkelte bioordning, men de behøver ikke være sammenhængende. Arealer indberettet til bioordninger skal ligge på et areal der udgør mindst 0,30 ha sammenhængende under grundbetaling.

Når et areal, der ikke opfylder kriteriet for mindstestørrelse, underkendes til grundbetaling, vil observationen hertil også underkende det til bioordninger.

For visse tilsagn under landdistriktsprogrammet gælder det, at når tilsagnet ansøges, skal arealet som hovedregel være mindst 0,30 ha. Marker under landdistriktsprogrammet kan dog godt være kommet under 0,30 ha i tilsagnsperioden og stadig være tilskudsberettiget, selvom marken ikke er sammenhængende med et andet areal. Andre tilsagn har ikke krav om et mindsteareal på 0,30 ha. Læs mere i afsnit 5.3 og i Instruks 5 om ordningerne.

Da reglerne med hensyn til mindste arealer ikke nødvendigvis er de samme for de ordninger, der er på det samme areal, vil observationer, der underkender et areal til grundbetaling, fordi arealet er mindre end 0,3 ha, ikke slå igennem på ordninger under landdistriktsprogrammerne og omvendt. Du skal derfor bruge dobbelt-observationer i dette tilfælde. Læs afsnit 5.2 og 5.3.

5.2 Grundbetaling: Minimum 0,30 ha

Der skal være et sammenhængende areal på mindst 0,30 ha, der opfylder kriterierne, for at kravet til arealets minimumsstørrelse er opfyldt.

IMK vil med en validering gøre dig opmærksom på, hvis et areal bliver mindre end 0,30 ha, som følge af, at du opretter observationer på resten af marken. Valideringen vises uanset om observationerne skyldes manglende opfyldelse af forpligtelser eller kriterier. Dertil hvis du anvender en orienterende o-observation, der ikke underkender noget.

Hvis et areal bliver mindre end 0,30 ha, men der fortsat er et sammenhængende areal på 0,30 ha, hvor kriterierne er opfyldt, er kravet til minimumsstørrelsen fortsat opfyldt. Du skal derfor godkende størrelsen af arealet, der er kommet under 0,30 ha med følgende o-observation:

- Areal mindre end 0,3 ha godkendt - sammenhængende med andet godkendt ansøgt areal (2.1.3)

Observation 2.1.3 skal derfor benyttes selvom manglende opfyldelse af forpligtelser har gjort arealet mindre end 0,30 ha, såfremt der fortsat er 0,30 ha hvor kriterierne er opfyldt. Dette kan være på selvsamme areal eller i sammenhæng med et andet areal. Det samme gælder, hvis en orienterende o-observation har gjort arealet mindre end 0,30 ha.

Hvis et areal bliver mindre end 0,30 ha, og der ikke længere er et sammenhængende areal på 0,30 ha, hvor kriterierne er opfyldt, er kravet til minimumsstørrelsen ikke længere opfyldt. Du skal derfor underkende kriteriet for størrelsen af arealet, der er kommet under 0,30 ha med følgende observation:

- Areal mindre end 0,3 ha underkendt - ikke sammenhængende med andet godkendt ansøgt areal (2.1.1)

Hvis arealet er kommet under 0,30 ha som følge af, at en markblok fejlagtigt deler arealet, skal du i IMK foruden observation 2.1.1 vælge følgende o-observation:

- Arealet er mindre end 0,3 ha på grund af blokgrænse (2.1.5)

Ovenstående kriterier gælder også, hvis ansøger har indberettet et areal under 0,3 ha, og samme observationer skal benyttes til at henholdsvis at godkende eller underkende arealet.

Hvilke observationer underkender henholdsvis forpligtelser og kriterier?

Du kan se, om en observation underkender en forpligtelse eller et kriterie i arket "Observationsskema - 2026" under "Andre dokumenter" på Arealkontrolportalen. Eksempel:

	A	B	C	D	N
1	ID	Gruppe 1	Gruppe 2	Årsagnavn	GB
26	3.2.2	3. Ikke landbrug	2. Træer og skov	2. Mere end 100 træer eller buske pr. ha	100
27	3.2.3	3. Ikke landbrug	2. Træer og skov	3. Remise/vildtremise	x

I kolonne "A" under "ID" fremgår observationsnummeret.

I kolonne "N" under "GB" (grundbetaling) angiver:

- en talværdi højere end 0 (f.eks. "100"), at der er tale om en forpligtelse.
- et "x", at der er tale om et kriterie.
- Et "o" at der er tale om en orientering af ansøger om de konstaterede forhold, uden der underkendes noget. En såkaldt o-observation.

Et areal, der alene er underkendt til grundbetaling, fordi det er under 0,30 ha, kan stadigvæk anvendes til at opfylde GLM 10 og vil fortsat indgå i beregningerne herfor. Det er derfor vigtigt, dels at du angiver den korrekte afgrødekode for arealet, selvom det er under 0,30 ha, dels at du opretter en observation for arealet, hvis aktivitetskravet ikke er opfyldt.

Du skal altid lave alle andre observationer, før du vælger observationer vedrørende mindre end 0,30 ha. For eksempel, hvis der på arealet under 0,30 ha er en menneskeskabt konstruktion, og arealet dermed ikke opfylder kriterierne, skal du altid lave denne observation først. Derefter er det ikke nødvendigt at lave en observation vedrørende 0,30 ha, da det i forvejen ikke opfylder kriterierne for at opnå grundbetaling og du allerede har underkendt det med en observation.

Undtagelser fra kravet

Der er to tilfælde, hvor du skal godkende marker på under 0,30 ha til direkte støtte:

1. Lukkede væksthuse (drivhuse)
2. Sammenhængende arealer forbundet af en passage, som udgør et godkendt ansøgt areal, der er mindst 5 meter bredt. Arealerne forbundet af passagen skal tilsammen udgøre mindst 0,30 ha.

Lukkede væksthuse (drivhuse)

Kravet om minimum 0,30 ha gælder ikke for lukkede væksthuse (drivhuse). Hvis du ved kontrollen konstaterer, at arealet er under 0,30 ha, og der er tale om et lukket væksthuse, skal du i IMK vælge følgende o-observation:

- Areal mindre end 0,3 ha godkendt - lukket væksthuse/drivhus (2.1.8)

Sammenhængende arealer

Arealer er ikke sammenhængende hvis de er varigt afgrænsede. Et areal betragtes som varigt afgrænset, hvis:

- det er omgivet af for eksempel læhegn, vandløb, veje eller naboskel
- arealet ligger i egen markblok. Det gælder også selvom en markblok fejlagtigt deler en mark i to.

Du skal regne arealer som sammenhængende, hvis to marker tilsammen er på 0,30 ha eller mere, og følgende krav alle er overholdt:

- Begge marker tilhører samme ansøger
- Tilhører afgrødetyper, der må ligge i samme markbloktipe (se Tabel 2.8)
- Der er søgt grundbetaling på begge marker (se Figur 2.12)
- Er beliggende i samme blok
- Der er mellem markerne en passage på mindst 5 meter der forbinder dem

Tabel 2.8: Viser hvilke arealer der kan regnes som sammenhængende med andre arealer

		Areal mindre end 0,30 ha			
		Omdriftsareal	Permanente afgrøder	Lavskov	Permanent græs
Andet areal	Omdriftsareal	Ja	Ja	Nej	Nej
	Permanente afgrøder	Ja	Ja	Nej	Nej
	Lavskov	Nej	Nej	Ja	Nej
	Permanent græs	Nej	Nej	Nej	Ja

Du kan regne arealer som sammenhængende, hvis der er en passage på mindst 5 meter mellem arealerne der forbinder dem, som er indtegnet af ansøger. Passagen behøver ikke nødvendigvis at være med samme afgrøde som på en eller begge af de marker, den forbinder. Det har ikke betydning, om aktivitetskravet er opfyldt på passagen.

Passagen skal være minimum fem meter bred. Se Figur 2.12.

Figur 2.12: Sammenhængende arealer efter 5 meters reglen. (Bemærk at denne regel kun er relevant i tilfælde, hvor en mark er under 0,3 ha).

Hvis passagen mellem de to arealer er mindre end 5 m bred, skal du i IMK underkende kriteriet for arealet, der er under 0,3 ha, med følgende observation

- Arealet mindre end 0,3 ha underkendt - passage til andet godkendt ansøgt areal er mindre end 5 meter bred (2.1.6)

Hvis passagen mellem de to arealer udgøres af en befæstet vej/markvej, skal du i IMK underkende kriteriet for arealet hvor du har konstateret vejen med følgende observation:

- Befæstet vej eller markvej (3.1.1)

Hvis passagen mellem de to arealer består af et landbrugsareal herunder en ubefæstet vej, markvej eller et kørespor, afgør aktivitetskravet, om passagen er tilskudsberettiget eller ej.

Vær opmærksom på, at du skal lave en særskilt vurdering for mindstestørrelsen på 0,3 ha og sammenhæng med andet godkendt ansøgt areal for hver ordning, der er på markerne. Det betyder, at en mark kan være sammenhængende med en anden mark, selvom der ikke er ansøgt samme ordninger til begge marker. Der skal dog for eksempel mindst være søgt grundbetaling til begge marker for at markerne kan betragtes som sammenhængende med hensyn til grundbetaling (se Figur 2.14).

<p>Ansøger 1 Mark 1 Korn <0,3 ha Grundbetaling</p>	<p>Ansøger 1 Mark 2 Græs <0,3 ha Grundbetaling + økologi støtte</p>
<p>Ansøger 1 Mark 3 Græs <0,3 ha Grundbetaling + MO67</p>	<p>Ansøger 2 Mark 27-0 Korn <0,3 ha Grundbetaling</p>

Figur 2.14: Eksempel på arealer inden for samme blok, der er sammenhængende, og arealer, der ikke er sammenhængende.

I Figur 2.14 ses mark 1, 2 og 3 (ansøger 1) og mark 27-0 (ansøger 2). Hvis mark 3 er indberettet med afgrødekode 247 (græs i omdrift) skal du betragte markerne 1, 2 og 3 som sammenhængende. De er dermed tilskudsberettigede til grundbetaling, selvom de er indberettet som tre selvstændige marker. Hvis mark 3 derimod er indberettet med afgrødekode 254 eller 318 (permanent græs), må du ikke betragte denne mark som sammenhængende med mark 1 og 2. Mark 3 skal underkendes. Mark 1 og 2 er sammenhængende og dermed tilskudsberettigede til grundbetaling.

Mark 2 er ikke tilskudsberettiget til Økologistøtte, da den ikke er sammenhængende med et andet Økologistøtteareal. Mark 3 er tilskudsberettiget til MO67, hvis tilsagnet er givet til et areal under 0,30 ha. Mark 27-0 (ansøger 2) er ikke

tilskudsberettiget til grundbetaling, da arealet ikke er sammenhængende med et andet tilskudsberettiget grundbetalingsareal, som ansøger 2 søger grundbetaling til.

På bioordningen Økologisk arealstøtte gives støtte ned til 0,01 ha, under forudsætning af at der er søgt ØA Bio til mindst 0,3 ha.

5.3 Ordninger under landdistriktsprogrammet

Minimum 0,3 ha, da tilsagnet blev ansøgt

Følgende gælder for: MO66 og MO67 samt MO68 og MO69.

Du konstaterer ved kontrollen, at et areal omfattet af en af ovenstående tilsagn er mindre end 0,3 ha.

Hvis tilsagnet oprindeligt er givet til et areal større end 0,3 ha, skal du ikke gøre noget, hvis det ud fra din vurdering er realistisk, at det tilskudsberettigede areal var over 0,3 ha ved tilsagnets begyndelse.

Hvis arealet derimod ud fra din vurdering var mindre end 0,3 ha ved tilsagnets begyndelse, og arealet ikke var sammenhængende med et andet areal med samme tilsagn og samme udløbs-år, skal du underkende arealet med følgende observation:

- Tilsagnet er givet til et areal, der ved tilsagnets begyndelse, var mindre end 0,3 ha (2.1.12)

Bemærk, at hvis det tilskudsberettigede areal kommer under 0,3 ha på grund af manglende vedligeholdelse af tilsagnsforpligtelserne, for eksempel manglende pleje, så skal du ikke underkende arealet, fordi det er under 0,3 ha – det er alene ved tilsagnsgivningen, at de 0,3 ha har betydning.

Indberettet under 0,30 ha

Selvom ansøger i Fællesskema 2026 har indberettet et areal under 0,30 ha, vil arealet være tilskudsberettiget til ordninger under landdistriktsprogrammet, hvis arealet var mindst 0,30 ha, da tilsagnet blev givet.

Tilsagn under 0,30 ha

Hvis tilsagnet er givet til et areal mindre end 0,3 ha, skal du være ekstra opmærksom på, om arealet var sammenhængende med et andet tilskudsberettiget areal, da tilsagnet blev givet. Du kan se tilsagnsarealet i kontrolgrundlagets markplan, kolonne "Indberettet areal med tilsagn, ha".

Hvis arealet ud fra din vurdering ikke var sammenhængende med et andet tilskudsberettiget areal, da tilsagnet blev givet, skal du underkende arealet med følgende observation:

- Tilsagnet er givet til et areal, der ved tilsagnets begyndelse, var mindre end 0,3 ha (2.1.12)

Intet mindstekrav

Følgende gælder for: MO16, MO50, MO55, MO74, MO75, MO76, MO77 og MO78.

Du skal for disse typer af tilsagn ikke kontrollere mindstekrav. Reglen om minimum 0,3 ha er ikke gældende – heller ikke ved tilsagnsgivningen.

Mindstekrav skal ikke kontrolleres

Følgende gælder for: MO13.

Reglen om minimum 0,3 ha var gældende ved tilsagnsgivningen, men du skal for disse typer af tilsagn ikke kontrollere mindstekrav.

5.4 Afgrødekode 247 Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N), omdrift

Bemærk, at arealer, der er omfattet af tilsagn og var et omdriftsareal inden det indgik i tilsagnet, fastholdes som omdriftsarealer, selvom de i mange år (> 5 år) har været udlagt med græs. Dette skyldes at så længe arealet indgår i tilsagnet pauses optællingen af år med græs. Hvis arealet var permanent græs inden tilsagnet blev indgået, er arealet permanent græs.

Ansøger skal have indberettet arealet med afgrødekode 247 (Miljøtilsagn MVJ-tilsagn (o N), omdrift), hvis der bliver søgt grundbetaling, og arealerne skal bruges til afgræsning eller slæt. Status for arealet afhænger af status, da tilsagnet blev indgået. Status kan være omdrift eller permanent græs.

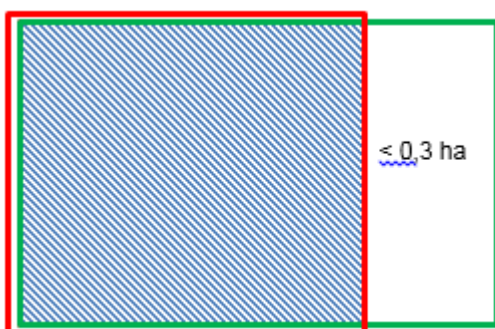
Hvis du ved kontrollen konstaterer, at en mark indberettet med afgrødekode 247 ikke er helt omfattet af tilsagnet (se Figur 2.15), skal du omdøbe det græsareal, der ligger uden for tilsagnet til omdriftsgræs eller permanent græs. Det kan for eksempel være afgrødekode 250, afhængig af om arealet er dækket af temalagene ”græs i 5 år 2025” og ”permanent græs i 2025”.

Hvis der er tale om et permanent græsareal, skal du altid omdøbe til permanent græs, også selvom arealet er mindre end 0,3 ha. Når du omdøber til permanent græs, og arealet er mindre end 0,3 ha, skal du være opmærksom på, om det er sammenhængende med et andet permanent græsareal.

Bemærk, hvis du omdøber arealet til permanent græs, kan det ikke regnes som sammenhængende med marken med afgrødekode 247, da den er et omdriftsareal.

Hvis arealet ikke er sammenhængende med et andet permanent græsareal, skal du i IMK underkende kriteriet for arealet med følgende observation:

- Areal mindre end 0,3 ha underkendt - ikke sammenhængende med andet godkendt ansøgt areal (2.1.1)

Figur 2.15: Eksempel. Mark (grøn) indberettet med afgrøde 247. Tilsagnet (rød) dækker kun en del af marken (blå skraveret). Den resterende del af marken (ikke blå skraveret) kan derfor ikke have afgrødekode 247. Da dette areal er omfattet af laget ”græs i 5 år” skal det omdøbes til permanent græs. Da arealet er mindre end 0,3 ha og ikke sammenhængende med et andet permanent græsareal, skal arealet underkendes til grundbetaling.

6. Ikke-indberettede landbrugsarealer

Ansøger skal indberette alle sine landbrugsarealer i Fællesskemaet. Det gælder også marker, der ikke er ansøgt tilskud til, og omdriftsarealer, ned til 0,01 m². Alle arealer skal indberettes for at sikre en korrekt opgørelse af de arealer, som er omfattet af reglerne om konditionalitet.

6.1 Hvornår er et areal indberettet?

Et areal er indberettet, når ansøger har angivet arealet i sit Fællesskema og indtegnet det i IMK. Det har ikke betydning, om der søges tilskud til arealet eller ej.

GLM-element, der ikke er indtegnet

GLM-landskabelementer bliver ikke betragtet som landbrugsarealer. Det vil sige, at hvis ansøger ikke har indtegnet et landskabelement som et GLM-landskabelement og dermed ansøgt til det, er der tale om et ”ikke-indberettet” landbrugsareal.

6.2 Ikke-indberettede arealer

Hvis et omdriftsareal ikke er indberettet, se figur 2.18, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Ikke-indberettet areal - tilskudsberettiget (1.2.1)

Herefter skal du udfylde afgrødekoden i kontrolopgaven under fanen "Markplan - areal" under menuen "Markplaner".

Der kan også komme rekvirerede sager (R_) på ikke-indberettede marker. I så fald skal du følge bemærkningerne fra sagsbehandleren. De fremgår af kontrolgrundlaget.

Du skal være opmærksom på, at hvis arealet skal bruges til en ikke-landbrugsmæssig aktivitet inden 25. oktober, så skal arealet ikke være indberettet. Det gælder for eksempel, hvis der skal plantes juletræer.

Bloknummeret for ikke-indberettede arealer kan få samme nummer som blokken, det er beliggende i. I nogle tilfælde kan blokken dog få nummeret 99999-98. Du har ikke mulighed for at rette dette. se Figur 2.19.

Figur 2.19: Bloknummer

6.3 Ikke ansøgte tilsagnsarealer

Hvis ansøger har tilsagn under landområdesprogrammerne, skal ansøger i forbindelse med ansøgningen om tilskud i Fællesskemaet indtegne arealet svarende til tilsagnet i IMK.

Du kan se, hvilke tilsagnslag, der dækker hvilke tilsagn i Tabel 2.9.

Tabel 2.9: Oversigt over hvilke tilsagnslag, der hører til hvilke tilsagn

Lag i IMK	Tilsagnstyper	Kontrollør-brugerprofil
Tilsagn, Pleje af græs 2025	MO66, MO67, MO68, MO69	Arealkontrol
Miljøtilsagn vådområder, 2025	MO13, MO16, MO50, MO55, MO74, MO75, MO76, MO77, MO78	Arealkontrol

7. Rådighed

Det er kun muligt for ansøger at opnå tilskud til arealer, som ansøger råder over senest på ansøgningsfristen. Ansøger skal desuden have rådighed over tilsagnsarealer i hele tilsagnsperioden. Vær opmærksom på, at manglende rådighed i visse tilfælde kan betragtes som svig. Se afsnit 7.2.

At en ansøger har rådighed over et areal, betyder, at ansøger enten ejer, forpagter eller har en brugsret, der giver ansøger fuld rådighed over arealet med ret til at udøve en landbrugsaktivitet på arealet for ansøgers egen regning og risiko.

Flere landbrugere kan ikke have rådighed over det samme areal på samme tidspunkt.

Hvis ansøgeren har indgået en mundtlig aftale med en bortforpagter, skal der foreligge dokumentation fra bortforpagteren, hvoraf det fremgår, at ansøger har rådigheden over arealet. Dette kan f.eks. være ved en skriftlig forpagtningsaftale eller anden skriftlig bekræftelse fra bortforpagter om at arealet er forpagtet senest fra ansøgningsfristen.

Ansøger kan også have rådighed over et areal, selvom ansøger kun har græsningsret til arealet. Det afgørende er, at ansøger ikke er fuldstændig underlagt ejerens instruktion om brugen af arealet, men at landbrugsaktiviteten udføres for ansøgers regning og risiko.

Som udgangspunkt bliver rådighed kontrolleret i forbindelse med de administrative kontroller. Det er derfor ikke umiddelbart noget, du skal kontrollere i forbindelse med den fysiske kontrol. Medmindre der opstår en mistanke om manglende rådighed i forbindelse med kontrollen.

Du skal kontrollere rådighed, hvis der i kontrolgrundlaget står "rådighedskontrol" under kontrolementer. I det tilfælde vil det fremgå af feltet "Bemærkninger vedr. kontrol" i kontrolgrundlaget, hvilke mark(er) det drejer sig om.

Hvis der mellem de to ansøgere (A og B) er indgået en forpagtningsaftale eller en græsningsaftale, der giver B ret til at udøve landbrugsaktiviteten på A's arealer og for B's regning og risiko, er det B, der har rådighed over arealet og dermed har ret til tilskud.

Hvis B først får rådighed over arealet efter ansøgningsfristen, for eksempel fordi B's køer skal græsse arealet af, så er det A, der har rådighed over arealet og dermed har ret til støtten.

Hvis hverken A eller B kan fremvise dokumentation for, at de råder over arealet, vil det være A (ejer), du skal betragte som ansvarlig for udførelsen af landbrugsaktiviteten og dermed har rådighed over arealet og dermed har ret til støtten.

Hvis ansøger ikke har rådighed over arealet 28. april 2025, skal du i IMK underkende opfyldelse af kriteriet på arealet med følgende observation i IMK:

- Ikke til rådighed ved ansøgningsfristen (1.3.1)

Selv om ansøger kun skal have rådighed over arealerne pr. 28. april 2023, har ansøger det fulde ansvar for, at alle tilskudsbetingelser er opfyldt i hele kalenderåret.

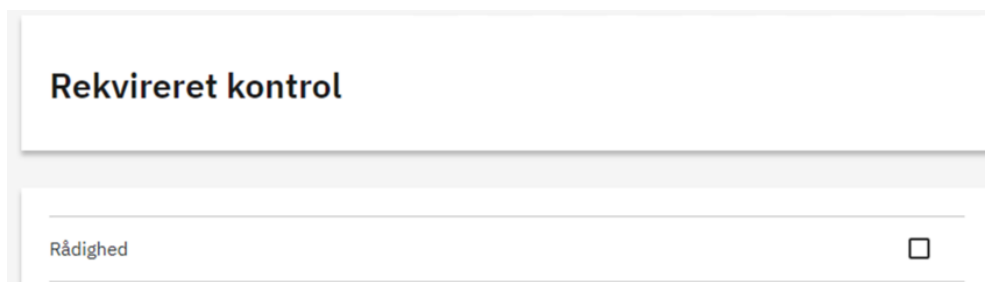
Hvis ansøger har tilsagn på arealet, men ikke har rådighed over arealet, skal du underkende opfyldelse af kriteriet på arealet med følgende observation i IMK:

- Ikke til rådighed i hele tilsagnsperioden (1.3.2)

Du skal huske at bruge begge observationer, hvis der på arealet er søgt både grundbetaling og tilsagn.

Hvis den ansøger, som du kontrollerer, har rådigheden over arealet, skal du udtage den anden ansøger til rekvireret kontrol. Oplysningerne om denne ansøger fremgår af "Bemærkninger til kontrollen". Se Instruks 1, afsnit 4.5, afsnit "Kontrolgrundlag".

Hvis du har kontrolleret rådighed på en sag – enten fordi det fremgår af kontrolgrundlaget, at du skal kontrollere det, eller fordi du under kontrolbesøget har fået mistanke om, at ansøger ikke har rådighed over et eller flere arealer – så skal du sætte flueben ved, at du har kontrolleret "rådighed" på fane "Rekvireret kontrol" i CAP-TAS. Se Figur 2.20. Det gælder også selvom det viser sig, at ansøger har rådighed over arealet.

The image shows a screenshot of a software interface. At the top, there is a tab labeled "Rekvireret kontrol". Below the tab, there is a section with the label "Rådighed" and a small square checkbox to its right. The checkbox is currently unchecked.

Figur 2.20: Når du har kontrolleret rådighed hos en ansøger, skal du altid sætte flueben ved "Rådighed" i fane "Rekvireret kontrol" i CAP-skemaerne.

7.1 Pligtige/husdyrafrøder og alternativer og rådighed

Du skal være opmærksom på, at hvis du skal kontrollere pligtige/husdyrafrøder og alternativer (kontrolårsag m), så er der ikke krav om, at ansøger har rådighed 28. april 2025 over de arealer, som er indberettet i GKEA_25.

Ansøger kan anvende et areal til at opfylde kravet om pligtige efterafgrøder/husdyrafrøder, selvom arealet først er kommet til bedriften efter 28. april 2025, enten som følge af forpagtning eller tilkøb. Det skyldes, at kravet om hvor stort et areal, der skal udlægges med efterafgrøder, følger bedriftens arealer ved udgangen af planperioden 2024/2025. Det beregnes først på baggrund af ansøgers 2025 fællesskema. Der er krav om ansøger har rådighed 31. juli 2025 over de arealer, som er indberettet i GKEA 25.

7.2 Rådighed og svig

Manglende rådighed kan betragtes som svig, hvis der er søgt støtte til arealer, som ansøger er fuldt bevist om ikke at have rådighed over. Det betyder ikke, at manglende rådighed altid vil være at betragte som svig. Usikkerhed om rådighed som følge af en misforståelse eller uoverensstemmelse mellem ejer og forpagter vil eksempelvis ikke betragtes som svig. Der skal være tale om åbenlyse tilfælde. Det vil altid bero på en konkret vurdering.

Det er vigtigt at registrere mistanke om svig, så der kan følges op på mistanken ved en særskilt undersøgelse. Læs mere om svig og omgåelse i instruks 1 afsnit 2.10.

Du må ikke oplyse ansøger om, at der er en mistanke om svig.

8. Svig og omgåelse

Svig kan for eksempel være en forsætlig handling, der påvirker retten til støtte eller omfanget af støtte. Det kan eksempelvis være ukorrekte erklæringer eller dokumenter, tilsidesættelse af en oplysningspligt, urigtige eller vildledende oplysninger eller anvendelse af midler eller investeringer til andet formål end, de er bevilget til.

Hvis du får mistanke om svig under et kontrolbesøg, skal du gennemføre kontrollen som planlagt. Du skal notere eller fotodokumentere de forhold, som giver anledning til mistanken.

Du må ikke oplyse ansøger om, at der er en mistanke om svig.

Hvis ansøger under eller efter kontrolbesøget spørger ind til kontrollens resultat, må du som normalt henvise til, at resultatet af kontrollen først kommer efter den videre sagsbehandling.

Efter kontrolbesøget skal du "hejse et rødt flag". Dette gør du ved at udfylde et skema, som ligger på Arealkontrolportalen under 'Andre dokumenter' og hedder "Skema til svig mistanke". Når du har udfyldt skabelonen, skal du sende den på mail til vagttelefon-areal@sgav.dk. Der skal oplyses, hvilket tilskud der er tale om, hvilken enhed sagen tilhører, for eksempel Landbrugsstøtte & Økologi og om teamlederen i det pågældende team er orienteret.

Under et kontrolbesøg kan det ske, at ansøger eller andre personer fortæller dig om svig med EU-midler, der ikke vedrører den kontrol, som du udfører. Du skal opfordre personen til at gå videre med sin mistanke. Det kan enten ske ved at henvise til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside, www.sgav.dk, skrive en mail til saerligkontrol@sgav.dk eller henvise vedkommende til at skrive til SGAV, Nyropsgade 30, 1780 København V.

Hvis de oplysninger, du får fra borgeren, er så konkrete, at man kan identificere den tilskudsmodtager og tilskudsordning/-udgift, der muligvis er begået svig med, skal du følge ovenstående fremgangsmåde.

9. Kontrol af flyvehavre

Hvis du konstaterer mere end ganske få flyvehavreplanter på en arealkontrol, skal du lave en overtrædelse samt dokumentere jævnfør gældende guide til kontrol af flyvehavre.

Du finder materiale til kontrol af flyvehavre her:

https://intra-fvm.dk/lbst/fagligt/Fagportaler/Kontrolportal/kontrolnationaleordninger/kontrol_flyvehavre/

Opmålingen af flyvehavren foretages med iPad og laves i arealsagen med hjælpeobjekter. Du skal desuden foretage en vurdering af udbredelsen af flyvehavre på marken jf. Tabel 1 i guiden. Hvis der er udbredt forekomst af flyvehavre på ansøgers marker, skal du meddele mundtligt påbud om fjernelse til ansøger. Det mundtlige påbud skal følges op med et skriftligt påbud, som du laver via VAKS online.

Husk at notere dato og tidspunktet, for hvornår du konstaterer udbredt forekomst. Denne konstatering resulterer i en opfølgende kontrol, og omkostninger ved opgaver vedr. dette (fx opmåling og dokumentation mm.) skal medregnes i den gebyrbelagte opfølgende kontrol. Jordbruger skal oplyses om bøde, gebyrbelagt opfølgende kontrol og genkontrol efterfølgende år.

Du kan finde relevant materiale til kontrol af flyvehavre her på: Kontrolportalen - Kontrol Nationale ordninger – Flyvehavreportalen.

https://intra-fvm.dk/lbst/fagligt/Fagportaler/Kontrolportal/kontrolnationaleordninger/kontrol_flyvehavre/

Her findes billeder af flyvehavre, en pjece om flyvehavre, skabeloner til påbud og andet materiale om flyvehavre.

Der skal efterfølgende oprette en sag i VAKS og journalisere i Workzone. Her kan du anvende SBI_4031_24 (sagsbehandlerinstruks til VAKS), der ligger på flyvehavrekontrolportalen eller kontakte team KKO.

10. Dyrkning i beskyttelseszonen omkring vandboringer

Hvis du i forbindelse med kontrol konstaterer, at der forekommer landbrugsdrift ud over afgræsning inden for 25 m beskyttelseszoner omkring vandboringer, skal du notere de enkelte vandboringers placering, dokumentere overtrædelser med fotos og måle dem med iPad. Du skal reagere på aktiviteter som:

- Anvendelse af pesticider
- Gødskning
- Dyrkning af jorden hvilket indebærer jordbehandling, såning og plantning af én eller flere typer af afgrøder eller vækster
- Plantning af nåletræer med henblik på salg af juletræer/pyntegrønt
- Plantning af træer med henblik på energiproduktion
- Såning af græs med henblik på produktion af græsfrø eller rullegræs

Bemærk, at følgende er tilladt inden for beskyttelseszonen:

Bemærk for nedenstående: Alle tilladte aktiviteter skal overholde de gældende restriktioner inden for 25 m beskyttelseszonen, herunder forbud mod anvendelse af pesticider, dyrkning og gødskning til erhvervsmæssige og offentlige formål

- Etablering af et græsdekke eller beplantning bestående af buske og træer, f.eks. med henblik på vildtremise
- Naturligt forekommende vegetation
- Ekstensiv afgræsning, fældning eller beskæring af naturligt forekommende vækster
 - o Der er ikke en fast grænse for, hvor mange dyr, der må være på arealet i 25 m beskyttelseszonen
- Slæt og afpudsning én til flere gange årligt
 - o Anvendelse af maskine er i denne forbindelse tilladt.

Send en mail til vandboringer@sgav.dk med oplysninger om boringsnummer, markbloksnummer, kontrol-journal nr. og dato for besigtigelse, georefererede billeder af dyrkningen indenfor zonen i IMK, og opmåling af overtrædelser målt via iPad. Du finder boringsnumret i IMK-laget "Vandboringer 2026".

Du skal også ændre afgrødekoden til det konstaterede indenfor beskyttelseszonen.

Det er ikke nødvendigt at informere ansøger om overtrædelsen, da ansøger får en særskilt høring.

11. Brak – efterkontrol

I beslutningsdiagrammet herunder kan du se, hvornår du skal sætte brakmarker til efterkontrol afhængigt af, hvilken ordning det drejer sig om.

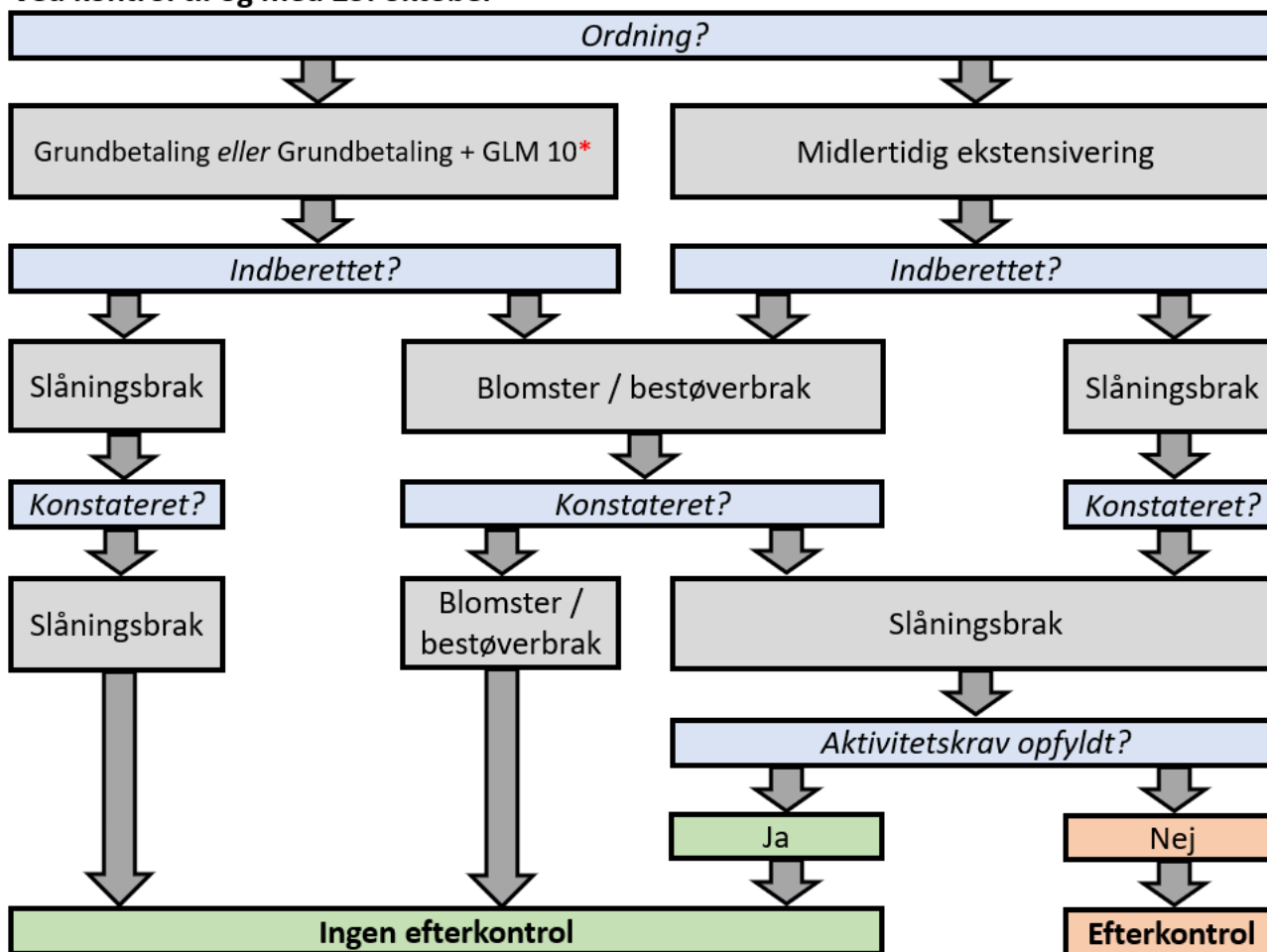
Beslutningsdiagrammet tager udgangspunkt i kontrol foretaget frem til og med 25. oktober. Det er frem til denne dato, at brakmarkerne kan sættes til efterkontrol via henholdsvis efterkontrol-fanen eller 2. efterkontrol-fanen i kontrolopgaven. Der skelnes ikke mellem de to faner i beslutningsdiagrammet.

Beslutningsdiagrammet kan udelukkende anvendes til, at vise hvornår du skal sætte brakmarker til efterkontrol. Hvordan du skal kontrollere brakarealer, samt hvornår du må ændre fra én type brak til en anden, skal du læse om i instruksen for den relevante ordning:

- Grundbetaling – Instruks 3
- Midlertidig ekstensivering – Instruks 4
- GLM 10 – Instruks 4

Bemærk, at hvis ansøger har indberettet blomster- eller bestøverbrak og har foretaget jordbehandling, er kravene til slåningsbrak ikke opfyldt, og du skal derfor omdøbe til græs. Når der er jordbehandlet, er aktivitetskravet for grundbetaling opfyldt, og marken skal derfor ikke til efterkontrol. Beslutningsdiagrammet viser ikke denne situation. Se ordningsspecifikke instrukser.

Ved kontrol til og med 25. oktober

* I tilfælde hvor brakarealet kun er indberettet til GLM 10 uden grundbetaling, skal brakarealet ikke til efterkontrol

12. Retsgrundlag

Reglerne af betydning for grundbetaling findes i følgende forordninger, love og bekendtgørelser:

EU-regler

- Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013 (CAP-planforordning)
- Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013 (Den horisontale forordning)
- Kommissionens Delegerede Forordning (EU) 2022/1172 af 4. maj 2022 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem i den fælles landbrugspolitik og anvendelse og beregning af administrative sanktioner i forbindelse med konditionalitet
- Kommissionens Gennemførelsesforordning (EU) 2022/1173 af 31. maj 2022 om regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede system for forvaltning og kontrol under den fælles landbrugspolitik

- Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2024/1468 af 14. maj 2024 om ændring af forordning (EU) 2021/2115 og (EU) 2021/2116 for så vidt angår normer for god landbrugs- og miljømæssig stand, ordninger for klimaet, miljøet og dyrevelfærd, ændringer af strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, revision af strategiske planer under den fælles landbrugspolitik og fritagelser fra kontrol og sanktioner

Danske regler

- Lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.
- Bekendtgørelse nr. 1357 af 03. december 2024 om konditionalitet og social konditionalitet for 2025, med senere ændringer
- Bekendtgørelse nr. 74 af 26. januar 2023 om ansøgninger m.v. til visse ordninger for landbrugere i Tast selv i 2023, med senere ændringer
- Bekendtgørelse nr. 1257 af 27. november 2024 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv, med senere ændringer
- Bekendtgørelse nr. 1426 af 1. december 2023 om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2024
- Bekendtgørelse nr. 1295 af 29. november 2024 om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2025, med senere ændringer
- Bekendtgørelse nr. 1602 af 28. december 2022 om kundgørelse af Landbrugsstyrelsens kort med senere ændringer
- Bekendtgørelse nr. 1297 af 29. november 2024 om tilskud til bio-ordninger for 2025 med senere ændringer
- Bekendtgørelse nr. 1345 af 2. december 2024 om markfrø
- Bekendtgørelse nr. 60 af 19. januar 2023 om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur
- Bekendtgørelse af lov nr. 980 af 16. august 2017 om aktindsigt i miljøoplysninger
- Bekendtgørelse af lov nr. 1217 af 25. november 2019 om vandløb
- Bekendtgørelse af lov nr. 690 af 26. maj 2023 om skove
- Bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser

12.1 Øvrige ressortområder

- Justitsministeriets bekendtgørelse af lov nr. 459 af 13. maj 2014 om renter og andre forhold ved forsinket betaling (renteloven)
- Justitsministeriets bekendtgørelse af lov nr. 1145 af 5. november 2024 (straffeloven)
- Databeskyttelsesforordningen, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse)
- Bekendtgørelse af lov nr. 145 af 24. februar 2020 om offentlighed i forvaltningen (offentlighedsloven)
- Lov nr. 572 af 19. december 1985 om offentlighed i forvaltningen, med senere ændringer
- Bekendtgørelse nr. 2446 af 12. december 2021 om euforiserende stoffer, med senere ændringer
- Finansministeriets bekendtgørelse nr. 647 af 13. april 2021 om Nemkontoordningen (nemkontobekendtgørelsen)
- Finansministeriets lovbekendtgørelse nr. 494 af 4. april 2023 af lov om offentlige betalinger m.v.

12.2 Svig

- Bilag I, stk. 1, litra b), punkt iv i Kommissionens delegerede forordning 907/2014 (til Rådsforordning 1306/2013).
- Art. 2, nr. 1 i Kommissionens forordning 1848/2006.
- Art. 1, stk. 1, litra a) i Konventionen af 26. juli 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (PIF-konventionen).
- Art. 2, nr. 4 i Kommissionens forordning 1848/2006

12.3 Vandboringer

Reglerne om 25-meters-beskyttelseszoner og håndhævelsen deraf fremgår af miljøbeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. november 2024, med senere ændringer.

§ 21 b, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven har følgende ordlyd:

”Anvendelse af pesticider, dyrkning og gødskning til erhvervmæssige og offentlige formål må ikke foretages inden for en radius på 25 m fra en boring, der indvinder grundvand til almene vandforsyninger”.

Ved ”dyrkning” forstås ifølge en ”egentlig kultivering af arealet med jordbehandling, såning eller plantning af en eller flere afgrøder eller vækster” jf. lovforarbejderne til miljøbeskyttelsesloven 2010/1 LSF 165.

Ved ”almen vandforsyning” forstås ifølge vandforsyningslovens § 3, stk. 3, ejeren af ”et eller flere vandforsyningsanlæg, der forsyner eller har til formål at forsyne mindst 10 ejendomme hver”, jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 22. februar 2018.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (tidligere Naturerhvervsstyrelsen) udfører tilsyn og kontrol med overholdelse af miljøbeskyttelseslovens § 21 b, stk. 1, jf. §§ 68 og 69 og bekendtgørelse nr. 1394 af 19. december 2011